

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 27-వ తేది మంగళవారము No. 109
నంపుటము ౧౦౧ } ఉధి రోడ్లారి నామ సంవత్సరము, కార్తికమాస బహుళ చతుతి ర.

అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు పునమయినమందు

చక్కని డబ్బీలో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండ దొరికనది

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిని పొందినది. అమృతాంజనము అన్ని నొవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమృతముగా నకలును-చులచలన గొనముగలుగును. వంచభాషచీకటి చూచి కొనిన దూషముగలుగుదు అమృతాంజనము జగత్ప్రఖ్యాతివలన జగత్మునందంతటను వెలసినది.

కవహారి

కుప్పకు తైలము

చుండుకు నూనె

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0 వి. పి. నహా రూ 1-5-0

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. నహా 0-12-0

వెలసీసా 1-కి రూ 0-6-0 వి. పి. నహా 0-10-0

దగ్గు క్యానకోశములందు బలహీనతలన ఏర్పడును. ఇది ఆశేషవిధములు తైలమువలన ఏర్పడిన దగ్గు. శిలకాలమున ప్రబలించు దగ్గు క్యానకోశముల నూత్న శాశములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బునము, తుయదగ్గు, దగ్గుకు సేవించవలసిన మందు దగ్గు విధమును బట్టి యుండును.

ఈ తైలము పొడలు, బొల్లి, తేలుపు, నలుపు, కుప్పలకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

ఈ నూనెను రాచిన చుండు పొట్టురాలుట, జిల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హానిగలుగక చక్కని బెరుగు గలదు.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టి వీధి, మదరాసు.

CALENDAR AMRUTANJAN CALENDAR

The picture of "SITA MAHADEVI in the pleasure garden of RAVANASURA"
Painted by Mr. Mullar the famous German artist is printed in colours in this Calendar.

1924 అమృతాంజనము క్యాలండరు 1924

సుప్రసిద్ధులగు జర్మనీచిత్రకారులయిన ముల్లరుగారిచే వ్రాయబడిన
“రావణాసురుని యుద్ధానవనమందలి సీతామహాదేవి”

పటము రంగులతో ముద్రింపబడి యున్నది.

క్యాలండరు 1-కి వెల 0-4-0.

వి. పి. నహా 0-6-0.

వెంటనే వ్రాసికొనవలెను.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబు శెట్టి వీధి మదరాసు లేక, బొంబాయి.

బంగారు, వెండినగలును, పాత్రలును, కోరువారు

తప్పక చదివించుడు! చాలముఖ్యము!! జరూరు!!

మా స్నేహితులు, మాలో లావాడేవి 10 సంవత్సరములనుండి చేయుచున్నవారికి అతిమానప్రదేశములం దు బంగారు, వెండినగలు, ఇతరసామానులు. రాళ్లనగలు, బహుమతి పతకములు విభిన్నగిన్నెలు ఇవాము కప్పులు మొదలగునవి ఎన్ని మార్పులను అన్నిటిని పూర్తిగా 92 పతకములతో 172 ప్రక్కలకలిగిన క్యాటలాగు వారి కోరిక మేరకు 1/8 డబుల్ క్రాసు పైజాలో ముద్రింపబడినది. ఇట్టిది త్రిభౌషలో (ఆంధ్ర, దక్షిణ, ఆంగ్లభాషలలో) ఇన్ని పతకములను చేర్చి భారతదేశమందు ముద్రింపబడలేదనియే చెప్పవచ్చును. దూరదేశములందున్న వారికి యిదిమిక్కిలి ఉపయోగము. వారుపుట, పతము, నగ నెంబరులను తెలిపిన కార్డలను నగలు వారికి సకాలమున వారుకుచోటికి చేరును. క్యాటలాగు 1-కి పట్టుబడి ధర 1-6-0 లయినను 1-0-0 యకే ఇవ్వబడును. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలాసమునకు వ్రాయవలెను.

ఉమ్మిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, నగలువర్తకులు.

25, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా 958

24-11-28 శనివారము నుండి 30-11-28 శనివారము వరకు
సాంకేతికము 6-12 గంటలకు ప్రదర్శింపబడును.
గ్రాటరుకు ప్రదర్శింపబడును.
శనివారము, ఆదివారములందు మాట్రి: 7:30 గంటలకు ప్రదర్శింపబడును.
క్రాంతి మార్పులు లేవు. ఆదివారము ప్రదర్శింపబడును.
ప్రథమ మంకిటు: ఆక్షియన్ నుండి

వెరిల్లు కనెడి యూ

మాడనూ: 8, 9, 12 లు 1 గంటలకు ప్రదర్శింపబడును.

ఎడ్డిపోలో, కాపిన్

శనివారము 1, 2, 3, 4 గంటలకు మాట్రి: 7:30 గంటలకు ప్రదర్శింపబడును.
మాంట్ గాఫీక్ యూనివర్సల్ ఇంటర్ నేషనల్ క్యాన
విశోధములు కూడమాపుడును.

సత్యానందంను సభ జరిగినది. సి. రంగరావుకుటుంబ సభ్యులు
గారు, (కాకినాడ అడిషనల్ సబ్ జడ్జి) అగ్రాసవాధికర్తయ్యను
వహించిరి.

రాజమహేంద్రవరం. 21-11-28

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

ఈ మహాసభను జరిపించుటకు సహాయకంఠులు వచ్చి
నది, ఈ నెల 24 న లేదీ సాయంకాలము ప్రారంభము.

నేనానీగారు భటుల బండవలసిన గుణములను వర్ణించిరి.
 "కడుకాయన పనలు చేతులుకూన ! కాయనలు చేమివెచ్చి
 ను చేయుటకు సిద్ధులగు నందవలెనట ! కాని నమ్మకముగల

వాడుగా నుండవలెను. కొందరు కాంగ్రెసు జూరస్మన్సుని చేరి యుండవచ్చును. భటులు కాంగ్రెసు జేరాలనికే బోవుటకు విలువలేక బోవుచున్న యింకను యేమోతా (వాసిరి, ఇదివరకు చేరిన వారికి విచ్చిక భటులకు కష్టమును కలుగజేయవలెనను సంకల్పితెలియదని సేనానిగారు తలచుట వారి బోర పాటు! వాలంటీర్ల కష్టములను గాత్రగ నుండవలె ననుటలో ఇదివరకు చేరి వారిలో కొందరుండి విషయమై అనుమానము కలుచుండవలెననికే ముందున్నది. అన్నిటికంటె గొప్ప అపరాధము తమిళనాడున అపరాధ మేయ "కొంతమంది కాంగ్రెసును చూచువాండుతో వాలంటీర్లకింద కేరసి" సేనానిగారు వాలంటీర్ల సోదరను నిర్భయముగా తూలవాడుటయే! వాలంటీర్ల అట్టి సంబంధిత దృష్టిల వారని సేనాను సేనా తెలియనివారిని అత మానిండుట సేనాని గారి నిరంకుశత్వమును తెలియపరచుచున్నది. వైన చెప్పిన నుగుణపుంజనమున్న వాలంటీర్ల సేన వారు తమ దళములోనికి తీసికొందురట!

కాంగ్రెసు జయప్రథముగా జరుగట వాలంటీర్లపై ఆధార పడియున్నది. సేనానిగారి పిత వాక్యములపై వారిసహభావమునై వాధాపడి యున్నది. శ్రీయుత జోన్సుల రామచంద్రరావుగారు యప్పటి నుండియు వాలంటీర్లను వాటిపేరుకు దూరము చేసికొనయంద కాంగ్రెసు యెట్లు జయప్రథము జరుగునో తెలియజేస్తుంది.

వైపరయము లన్నియు సమించి వాలంటీర్ల సోదరులు కర్తవ్యము నిర్ధారణ నిశ్చయము గాక పన్ని అడ్డంకులు కల్పించు ఎవ్వరు అధ్యంతరము పెట్టినను మనము సేవచేయుటకు సిద్ధముగ నుండవలెను.

రాజమండ్రి } మాచి రామచంద్రమూర్తి
24-11-28 } మామిడి లక్ష్మీవ్రత,
దళనాయకులు

IV

వాలంటీర్ల- జేతీయమహాజనసభ కాకినాడ

జేతీయమహాజనసభ జయప్రథముగ జరుగవలె నన్న భార మంతయు విచ్చిక భటులపై యున్నది. కాంగ్రెసును దృఢము టకు విచ్చేయు ప్రజలు లక్షలకంటె యెక్కువగా న, జనమును కర్మబాటు చేయుటకేమి ప్రతినిధుల సౌకర్యములను గుర్తించుటయంద జేసి, ప్రజల మున్నీని అచట కాపాడుట యంద జేసి ఇంకను ప్రతినిధులను నుండి విచ్చికభటులు కాంగ్రెసును నడిపింపవలసి యుండును. అట్టి తరుణమున ఈ వాలంటీర్ల దళము లన్నిటివైనను అధికారిగా నుండువారు యెంతయో మేధావంతులు యానుభవజ్ఞులును అయివుండువారుమాత్రమే జయప్రథముగ నడిపింప గలుగుదురు. అప్పటికిని వారికి కలహానిచ్చుటకుగాను ఒక సంఘము నుండవలెను. అనుభవము లేని వారికి సర్వాధికారమును సేనానిపదవిని యిచ్చివో వారు చేయుపను లేట్లు అనకలకుగ నుండునో ఈదృష్ట వాలంటీర్లను గూర్చిన ప్రజలను పరిశీలించు చూచినవారికి లేట లేట్లు ముగును.

ఈనెల 21, 22 తేదీల ఆంధ్రప్రదేశ్ లకుండు 88 వ జేతీయమహాజనసభ స్వచ్ఛందసేవ సేనాని (Captain) యగు మ|| రా|| శ్రీ జోన్సుల రామచంద్రరావు కలహుగారు కొన్ని ప్రజలను చేసిరి. అందు మాఖ్యముగా 500 మంది స్వచ్ఛందసేవకులుమాత్రమే చాలాదురనియు వారికి విచ్చిక భటు చిన్నాముగా తగవులేనను వరువు 3 రూపాయలను నిక్కరుకు 2 రూపాయలను మొత్తము 5 రూపాయల పంపు మనియు అట్లు ముందపంపిన 500 మందిని మాత్రమే యిమించు కొందురనియు వ్రాసియున్నాడు. దీనికట్టిమాడ ప్రభుత్వమున 1500 వరకు చేపారిన సంఖ్యకు 500 వరకు తగ్గించుటకు కారణ మేమో సేనానిచే కాలుకున్నాను. వీరికి తగిన లేదనియో లేక జరుగబోవు కాంగ్రెసుకు నచ్చు జనసంఖ్య మిగిలెనందు ననియో లేక విశేషముగ క్యయ్యాయుగ గలుగుననియో? వీనిలో ఏదియో యొకటియై యుండవలెను. కాని ఇదివరలో జరిగిన కాంగ్రెసులలో 15, 16 మార్లు వైగా స్వచ్ఛంద సేవకులను తీసుకొనిన కాంగ్రెసు సభ భవనమును ప్రతినిధులు మాత్రమే సర్దుబాటు చేయుటయందేమి, తదితర సదుపాయము లానగునట్లు యింకేమి ఇతర నిర్దిష్ట పనులందేమి చాలక ప్రతినిధులును, అటు అపార్య సంఘమువారును కలకష్టములకు లోబడుట లోగడ కాంగ్రెసుల విడిచిదిన ప్రతివారి కిని అనుభవనీయమే. ఆంధ్రజేతీయసభ కాంగ్రెసు జయప్రథము కిదియే ప్రథమపర్యాయ మగుటచే ఆంధ్రజేతీయయొక్క పలు శ్రీశ్రుతులనుండియు ప్రతినిధులే గాక ప్రతిభటులగున సభావీక్షణి నుండియు లక్షల ప్రజల నచ్చుట నిశ్చయము. మనము ప్రత్యేక ప్రతినిధులకే సహజ మొనర్చునలెగాని తిరిగివలె గాదనివో ఒక శ్రేణుల అభిలభ్యత విచ్చికభటు మహాసభ భారత యువకులను సంపూర్ణస్వరాజ్యమును బొందుటకు తలచినవచ్చి నుగి ట్టిరులనుగా చేసి స్వచ్ఛక్తులను యోజుకొనుటకును తెచ్చుట కియ జరుగబోవుచున్నది. అట్టితరుణమున మనము మన ఆశయ

మును నుండువలెననికే తదితరుల కెల్లాకు సహాయ మొనర్చు పవకాళ మియ్యకుండుట కాంగ్రెసు మహాసభను సదుభివారి యొక్క ప్రాస్థావనీనిదపు మరేమియు నూచింపజాలదు. కాన ఆంధ్రజేతీయము యందు గలిగిన నూతనోత్సాహమును విరిగితి కట ఇమందు జేతీయము వినియోగించి ప్రభుత్వము బాధ్యతలను నెలకొల్పవలె సేనాని అట్టివారిని నిరుత్సాహపరచుట రాజకీయ దృష్టిలేమిని నూచించును. సభ జరుపుటకు ఇంకను ఒకనెల మాత్రమే అవకాశము గలదు. ఇప్పటికిని ఒకదినము 100 అనియ మతియొక దినము 800 అనియు తిరిగి మరియొకదినము 500 అనియు దళనాయకులను కొన్ని కాగితములను పత్రికలలో ప్రకటనములనును ఒకదాని కొకదానికే సంబంధములేక పుట్టి ప్రభుత్వము నిచ్చుటకును అవకాశమియ్యక కాలుగ నడపుచు న్నాడు. ఈ ప్రాంతమందున్న ఉత్సాహవంతులగు శిష్యులను తమదళమును నిర్మించుకొనుటలో సుదేశాస్పదలై శిక్షణ యిచ్చుటకు ఉత్సాహములేక విస్మయలై పూర్వ చేతులు ముడుచుకొని మార్చుటకే తోడ్పడుచున్నారని. కనుక సర్వసేనానియైన మ|| రా|| జోన్సుల రామచంద్రరావుగారు ఇచ్చిదేసిన మేల్కాంచి ఏలూరుపాటులకే సాధ్యమైంకలకు మహాసభను జయప్రథముగ సేవేర్పటకు గత కాంగ్రెసుల యనుభవమును కూడ తీసుకొని కనీసము యిప్పుడు వచ్చిన 1500 మంది దళనాయకులయినను మంజూరుచేసి ఆంధ్రజేతీయమున గౌరవమును చేకూర్చునని నమ్ముచున్నాను.

వాలంటీర్ల దుస్తులకుగాను రూపాయలను పంపవలసి నదిగా మునుము దక్షచేసి యున్నారు. వాడు (సర్వసేనాని) వాలంటీర్ల ఆ దళకు దుస్తుల సేర్పడుటలో యే ఆధారముచే సరిపోవుటగా తయారుచే ముందుకో యూహించుకొనుటన్నాను. మట్టియటలోను అనుభవనీయమైన కష్టములు చాలవలవు దుస్తులను కాకినాడయందు రామచంద్రరావుగారి కేటర్లచేరచి నవో వాలంటీర్ల యింత లాభపాడుకు గలిగి యుండవలెనని నిర్ణయించి అట్టివారికి తీసికొనివో వారు యిచ్చిన మునుము నకు అర్హులందేది. కాని ఎవరునును వారే వారి ఖర్చులతో సర్వసేనానిగారి తగవులేనను ప్రకారమే దుస్తులను మట్టియ కొనుక్కు నిర్ణయించివో నులభముగా ఈసమస్య విషయమై చూచాడి అంతరింపవలదు.

కాన సర్వసేనానిగారును ఏదైననో వాలంటీర్ల బోరు మున్నవో వారను గలసి తక్షణమే ఏకాభిప్రాయపరులై రామచంద్రరావుగారిచేసికొనిన మునుములను ఉపసంహరించుకొనుటకు యా ప్రార్థించుచున్నాను. వాలంటీర్ల సంబంధమైన కార్యక్రమ మంతిను ప్రకటించి నుముగ చేసి, కాంగ్రెసుకు ప్రతిపత్తి తెచ్చెదనని తిరిగి జ్ఞాపకము చేయుచున్నాను.

నోరి వేంకటేశ్వరులు

V

కాకినాడ కాంగ్రెసు విచ్చికభటులు

కార్యదర్శి యగు శిష్యుల సోన్యాగాయణగారిచే 24-9-28 తేదీని వ్రాయబడి ది 1-10-1928 తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో "కాకినాడ కాంగ్రెసు విచ్చికభటులు" అను శీర్షిక క్రింద తెలుపబడిన వ్యాకమును చూచి జేతీయ కార్యకర్తలందరయందు పాల్గొని సేవజేయుట సేటికి మనకు లభ్యపడినది గదా నుని అందరమును హిందీ తెలిసవారలమును సేవజేయుటకు మనోవాక్యాలుకర్తలయందును పూర్తిగా విశ్వసించినవారమును అగు మేము ఒక దళమును సమకూర్చుకొని మాలో "కాన్ఫరెన్స్ రాజగోపాలకృష్ణయ్య" అనువారిని విశ్వనాయకునిగా యెన్నుకొని కార్యదర్శిగారి మాదగూర్తులను రిజిస్టరీద్వారా పంపుకొన్నాము. కాని అదివారికి చేరింట్లు తోచదు సహజకార్యదర్శి రిజిస్టరీ కరరు మాకు వచ్చిందనియు సర్వకారాయణగారు సంచారము చేయుచున్నారనియు తీసికొనుటకు విలులేక తిప్పివేసితిమి గాన తిరిగి మీరు పంపుట ఆలస్య మగు సేమో గాన తక్షణమే తిరిగి దళనాయకుల పంపవలసినిగా కార్డు వ్రాసిరి. మేము కచ్చు మక్కువజల్తా కాంగ్రెసుసంఘము ద్వారా తిరిగి దళనాయకులను పంపియించితిమి. మాదగూర్తులయొద్దను రిజిస్టరు చేసికొన్నాము. పిదప దళనాయకులను శిక్షింపమకు కాకినాడ నవంబరు 10-త తేదీని రావలయుననియు 10 రోజు లిచ్చుట నుండవలయుననియు నరంబరు 6, 9 తేదీల ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ల యందు ప్రకటించబడుటయే గాక మా దళనాయకునికి రావలసి నదిగా నుత్తరము కూడ విప్పినది. వారిని కాకినాడ పంపి కాము. వారు గాక యింకా యిద్దరు వాలంటీయర్లు హిందీసభా సమావేశము నిమిత్తము కాకినాడ వెళ్లివారు. అచ్చట, దిగ్విజయలో ప్రభుత్వపక్షమువారిని యెందుకు చేర్చునడదనియు, కార్యదర్శిగారు చేయవలసిన దళనాయకులు అధ్యంతరపెట్టుటకు అవకాశము లేదనియు అని కార్యదర్శిగారు మాట్లాడగా దళనాయకులు వారివారి యుద్దేశ్యములను అట్లు చేస్తుట అభిప్రాయ భేదములకు లోబడునని చెప్పెను కార్యదర్శిగారి అజ్ఞను లోబడి వారల నిర్ణయమును వెల్లడిచేసికొనిరి. కాకినాడ దళనాయకుల మిటింగులో ప్రభుత్వపక్షమున అయ్యింకే వేంకటరమణయ్యగా

దిని సర్వసేనానికతిగా యొక్క చిహ్నమును, మునుపటిదినమున జోన్సుల రామచంద్రరావుగారినియు కార్యదర్శిగారు నెల విచ్చివారు. వాలంటీయర్ల నియమముల సేర్పరచుటకు ఒక సభా కమిటీని యొగ్గురచినట్లు వినియంతిమి గాని ఆ విషయమును ప్రతివాదులును వెల్లడించవలయును పూర్తిగా విశేషింపజాలని వారమై యున్నాము. మా దళములో హెచ్చుముంది సహాయ నిరాకరణోద్యమ మున్నవనిచివచ్చడే విశేషోద్ద్యమములను విడచి స్వదేశోద్ద్యమములనే ధరించుటకు నిశ్చయించినవారలై యున్నామి మిగతావారు కూడ యీ మళ్ళగుండి స్వదేశోద్ద్యమములనే ధరించుచున్నారని. ఆ దళముకు కలిసి కాకినాడ వెళ్లివారము నకు అందరి దుస్తులు సేకరింపదముగా నుండవలయు ననియు, కొందరిని ప్రాతివిని, కొందరిని క్రొత్తవిని అయిన వాగుడ దని యుండవలయు కలసి ఒక్కసారిగా దుస్తులను కొనుక్కొనిన లాభ మనియు యెంచి నుచురు రు 200-0-0 లు ఖరీదు గల దుస్తులను కొని రంగులు వగైరా లు చేయుటకు పనిచాండవల యిచ్చియున్నాము. మేము, యిందు ప్రభుత్వమున వ్రాంతిపడిన ప్రకటన ననుకరించి దుస్తులు వగైరా లు కిద్దరుమకొని భారత మాతనేకట యెందుచుచున్నాము. మాకు కాంగ్రెసువారు సహాయము చేయవలసిన వస్తువు వారి కలటన ప్రకారము ఒక చిన్నాము మాత్రమే అయి యున్నది. ఇంతలో ఈనెల 21-త తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో కాంగ్రెసు కలంటియర్లు నాయకులగు శ్రీ యంత జోన్సుల రామచంద్రరావుగారి ప్రకటనను చూచితిమి. అందు, సన్మానసంఘమునా రిచ్చునట్టి చొక్కాలనే విధిగా ధరింపవలయునని నీక, అందుకు యాదురూపాయలు ప్రతి కలంటియర్లను పంపవలసిన దనియు, నిర్బంధములేమిగాని యివారమున కూడ ధరింప నిష్పమున్న వారు మరి రెండురూపాయలు కలిపి మొత్తము సామును వెంటనే పంపవలసిన దనియు, లేదో ఆకాభంగమును ననియు, 500 మంది కలంటియర్లు మాత్రమే కా కలయి ననియు, యిదివరకు వారివారి మండలసంఘములద్వారా సిఫార్సు ఉత్తరములను పంపినవారు వెంటనే పంపవలయునని యు, దిస్తుకొరకు ఎందు నుండుగా సాము పంపెదరో వారి పేర్లనే వాండుగ నమోదుచేయుమనియు నున్నది. వీనినిగూర్చి మే మాలోచించుచుండ 22-త తేదీ ఆంధ్రప్రదేశ్ లో "కాంగ్రెసు భటు దళనాయకులకు హెచ్చుక" అను శీర్షిక క్రింద కాంగ్రెసు సేనానిగారు జోన్సుల రామచంద్రరావుగారిచే ప్రకటించబడిన ప్రకటనను చూచితిమి. అందు, భటుల దళనాయకుల 1500 కచ్చివనియు కావలసినది 800 మంది మాత్రమే యనియు గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాల భటునాయకులు సహాయ భటులను తగ్గించవలయుననియు యితర జిల్లాలవారు యీ కారణముచేత, గ్రీంథ నవసరము లేదనియు, కిచ్చిమైన పనులుమాడ చేయవలయుననియు, దుష్టములు పనికి రా రనియు, నా నుటల మాటకు యెందుకు చెప్పకూడదనియు, సేవమాత్రమే సంకల్పముగా కలవారి భటులుగా నుండవలయుననియు, యీ విధముగా దళనాయకులు భటులను పరిశీలించి సేవ జూచితాలను యీ నెలకొనగా వంపవలసిన దనియు నున్నది. ప్రతి కలంటియర్లు మూడురూపాయలకు పంపి చొక్కాను కొనుటసంభవము. యెందుకలనన యిప్పటికే చాలమంది కలంటియర్లు ప్రభు ప్రకటనల ప్రకారము ఖర్చు రుద్దలు అవసరము గాని ప్రతి వారును మూడురూపాయల నిచ్చి ఒక చొక్కాను నిధిగా కొనవలయునని ప్రకటించుట, క్రమముగా శిథిలమగుచున్న నిరంకుశాధికారి ప్రభువు కటుత్వమునకు సమాన మగు సేనాని యని వచించుటకు భయపడెదమిన్నాము. అయినను ముందువెనుకలారయి కలయును. ప్రభువు ప్రకటనమున కేరలము ఖర్చు గుడ్డలే కావల యివని యిప్పుడే గాని యిట్లు వ్రాసియుండలేదు: ఇదిమాడ ప్రతియొక ప్రకటనమునకు త్వరభావము కలవలయున్నది. ఈ వైన చెప్పబడిన ప్రభువు ప్రకటన ప్రకారము కుద్రఖర్చు గుడ్డలు కట్టిన కచ్చేర్లమును వికడపర్చి, చొక్కాలు, లాగుధరించిన లాభము లన్ని ని ప్రకటించిన బొందుదేది. రామచంద్రరావుగారి ప్రభుప్రకటనమునకు 500 మంది భటులే చాలవనియు తిరిగి మునుపటిదినమునండే 800 మంది కావలయుననుట కూడ యెంతయో ఆకర్షణము? దుస్తులకొరకు ముందుగా సామును పంపినవారి పేర్లనే నమోదు చేసిన మనుట భాగ్యాభాగ్యుల యొక్క పరీక్షగా కన్పిట్టుచున్నది. గోదావరి, కృష్ణా, గుంటూరు జిల్లాలవారిని సగముయందని తగ్గించుటకు హేతువేమో? ఇతర జిల్లాలవారికి హేతు వెందుకు వెల్లవో? ప్రకటన భాగ్యము బట్టి మాడ యితరజిల్లాల వారికన్న యీ మూడుజిల్లాలవారి దుష్టములను కష్టపడలేనివారును అయినట్లును, యితరులు మంచి లక్షణములు గలవారుగా మున్నట్లును జేయచ్చును. పక్ష విభజనలైన విచ్చికభటుల ప్రకటనలను గూర్చి అవకాశం అగేక విధములగు అపోవాలు గలటకు లోబడునట్లుకంటె ఒకరేటిగా ప్రకటించుటయు ఒకరేటిగా కార్యకర్తలయందు ప్రకటించేయవలయు ఈ శ్రమము. మా మాట్లాడు విషయంగా యెంచినవో చెప్పవలయు గాని నుదృష్టితో చూచిన వేదవేదము యని యెంచుచున్నాము.

కడవకొల్లు ఆకునూరు విచ్చికభటుదళము

శేషపిళ్లగారు సభ్యులకు సందేశములు పఠించిరి.

మందరానుశాసనసభ

“మంత్రులయందు విశ్వాసము లేదు”

రామలింగారెడ్డిగారి తీర్మానము

రామలింగారెడ్డిగారు ఈ తీర్మానమును వ్రాసినది: “గవర్నరుగారు నియమించిన మంత్రవర్గము ఎన్నికల ఫలితమునకు ప్రతికూలముగ లేదనియు, కావ్యసభ్యుల విశ్వాసమును బడయలేదనియు, ఈ శాసన సభ సవినయముగ గవర్నరుగారికి విన్నవించుచున్నది.”

రెడ్డిగారు తీర్మానమును వ్రాసినదియు, నిదానముగ, శాంతముగ, మంత్రవర్గపు చర్యలను ఖండించిరి. మంత్రముగ ప్రధానమంత్రి ప్రవర్తనను, కర్మతులను, ఆక్షేపించిరి. ఎన్నికలకుండు జన్మింపజేయునకు అపజయము గలిగినదిని నిరూపించిరి.

మంత్రవర్గమున గా. పాత్రోగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. మంత్రవర్గపు కార్యములను సమర్థింప ప్రయత్నించిరి.

చర్య ఖంకను జరుగుచున్నది.

కావ్యసభ యాయుడియను 11 గంటలకు మరల సమావేశమయ్యెను. గా. పా. రామలింగారెడ్డిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. సభ్యులు చాలవలకు అందరును హాజరైరి. ప్రేక్షకుల గామలీలలలో పురుషులను, స్త్రీలను క్రిక్కిరిసియుండిరి. అసెంబ్లీ స్థానము లేకను బీక్సెట్టు లేకను తిరుగుచుండిరి. ప్రేక్షకులలో కొంతమంది ఎ. రంగస్వామి అయ్యగారు, గో. ముత్తయ్య శెట్టి, జి. వి. గోపాలస్వామి మొదలయ్యారు. రెఫ్రెస్మెంటు కర్నూలు డి. జి. రాయ, రాజా పార్థసారథి రాయగారిను, వేమనపురావదాసు, బుర్రా సత్యనారాయణ, గో. అనామయ్య తది ముక్కుయారు. అరణి తిమరజాగ్గిరారు, పి. ఆర్. రామ అయ్యయ్య, జి. వి. సతేశుగార్లు ముదియనకులు నుండిరి. విల్లింగడను వ పతులను గవర్నరు గారితో నుండిరి. ద్వారముల ద్ర అశోకు నియమించుకొనే గోడలు వెట్టికట్టుండెను. సభ్యులను ఎప్పటికప్పుడు మారుగ వచ్చియుండుటచే, అందరినూ, రామలింగారెడ్డిగారి తీర్మానమును గూర్చి రహస్య రహస్యముగ చర్చించుకొనుచుండిరి. అధ్యక్షుడు సభామండలమునకు కచ్చుపుటికి ఆసీయ నిశ్చయమయ్యెను.

ప్రారంభమున గవర్నరు జనరల్ గారిచే 1928 వ సం॥ మదరాసు సర్వకలకర్తల చట్టము, 1928 గా॥ మదరాసు ప్రాంపుసభకు చట్టము, 1928 సం॥ మదరాసు విశ్వవిద్యాలయ చట్టమును ఆమోదించబడినది అధ్యక్షుడు తెలిపెను.

అధ్యక్షుడును, ఉపాధ్యక్షుడును లేవపుడు అధ్యక్ష స్థానమున కూర్చుండుటకు కావ్యసభ నిబంధనల ననుసరించి అధ్యక్షుడు రామనాథరాజు, ఎం. ఆర్. స్వామి, ఎ. శ్యామలనాథయ్య, జి. వి. రామచారిగారి పేర్లను వెలిపెను.

“మంత్రులయందు విశ్వాసము లేదు”

మంత్రులయందు విశ్వాసము లేదను రామలింగారెడ్డిగారి తీర్మానము చర్యకు రావలసియుండెను.

ప్రభుత్వసభ్యులను ప్రభుత్వ నియోజకసభ్యులను ఎట్లు పోటుచేయునలెనో గవర్నరుగారు ఏమైన సుక్రపు చేసిరాయని ఎన్. సత్యనారాయణ గా. హామీ మొదలుగ తిని కోరిరి.

హామీ మొదలు గా॥ ఎ. ఏర్ స్వామిగారికి జరుగు గా॥ ర్ ఛార్జునుల డ్యూటీలు గారు ప్రత్యక్షమిచ్చుచు గవర్నరుగారు ప్రత్యక్షముగ నిప్పును నిబంధన గెల్పించలేదని శిష్టి రామలింగారెడ్డిగారి తీర్మానము గవర్నరునందు విశ్వాసము లేదను భావమును సూచించుచున్నదానిని డాక్టరు యూ. రామరావుగారు ప్రశ్నించిరి.

అంతట రామలింగారెడ్డిగారు లేచి తమయుద్దేశములను దెలిపి, “మన మిగిలినవారు (అధ్యక్షుడు, రెడ్డిగారు, ప్రత్యేకముగ మాట్లాడి పురుషులకు కాఖలమై నే నెట్టి వ్యాఖ్యానము చేయ తలపడలేదనియు, మంత్రుల నియోజక గూర్చి మాత్రమే ఆక్షేపించదలచుచున్నామని తెలిపియు టిగి. అంతేగాని, గవర్నరు ప్రవర్తన న ఆక్షేపించుట కాయత్నము గాదు. మిగిలినవారు తమ తొన్నీ సలహాల వ్రాసగిరి.

అధ్యక్షుడు:— నేను సభామండలము వెలుపలనున్న సలహాల గూర్చి చెప్పట ప్రామాణ్యముగాదు. రెడ్డిగారు తీర్మానము:— యిట్లు చెప్పిందా?— “మిగిలిన ప్రకారము కేడీ. వయమై చిచ్చిన, అనుగోళకము లేకుండు ఉన్నతాధికారుల కనుగుణముగ గామలీలకు శిక్షను; మంత్ర ప్రతిపక్షులగువారు, నాయకులగువారు స బంధించినంతవరకు, కృత్తులకు సుబంధించి, అనుగోళ వ్యాఖ్యానములకు పూనుకొనమని చెప్పగలము

మంత్రులకుండు యెన్న కొనబడిన కర్మలకు విశ్వాసము కలవా లేదానిని తెలియుటకు యిదియొక సక్రమమైన పద్ధతయని యెన్నక అంగుడు యి. బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వము గల ప్రత్యేకము నందును యిట్టి చర్యలు గలవి. యూరోపునందు, బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వము గల ప్రత్యేకములో సామాన్యముగ మంత్రులే కావ్యసభ్యు విశ్వాసము గలవా లేదా యిది తెలిసి కొనుచుండును. ప్రస్తుత కందర్ప లలో నిచ్చట, వచ్చుకే, సవినయముగ యెన్న కొనబడిన కావ్యసభ్యుల అభిప్రాయమును వెల్లడు సరియైన మార్గమును మేము తలచితిమి. మేము గవర్నరుగారి కార్యము కాక్షేపించుచున్నామనియు, మంత్రవర్గము నియోజకులకు గవర్నరులకు సంపూర్ణాధికారము గలదు. ప్రజలచే యెన్న కొనబడిన సభ్యుల మగు మాకును మా అభిప్రాయము ల ప్రకటించు స్వాతంత్ర్యము గలదు. గవర్నరును ముక్తిమేగాక కార్యనిర్వాహక సభ్యులతో నుడిచి ప్రభుత్వమును నుడ నాక్షేపించుట ప్రస్తుత తీర్మానోద్దేశము గాదు ఈ తీర్మానము మంత్రులకు ప్రతిపక్షము సంబంధించినది. మంత్రులు కావ్యసభకు బాధ్యులగుటచే వారిని గూర్చి కావ్యసభ సభ్యుల కేట్టి అభిప్రాయము గలదో తెలుపుటకు ప్రతి సభ్యు నకును స్వాతంత్ర్యము గలదు. స్వాతంత్ర్యమేగాక తెలుపుచున్న భర్తము. మావ్యవస్థాపక సభ్యులలో నొకరు ప్రధానమంత్రి యనుభవ తిని యారాష్ట్రమునందలచుచున్నామని మనవి మంత్రులకులేమి. ప్రధానమంత్రి మావిశ్వాసమును బడయకులేదని నిరూపించగల్గిన, మంత్రవర్గ మంతయును మావిశ్వాసమును బడయలేదని స్పష్టమగును. ప్రధానమంత్రి కార్యములను, ప్రధానమంత్రి యశలచించిన కర్మతులను కావ్యసభ్యుల ఆమోదమును బడయలేదని నిరూపించిన నాయుద్దేశము నెఱవేసెను.

ఎన్నికలు - జన్మిస్తున్న పరిణామము

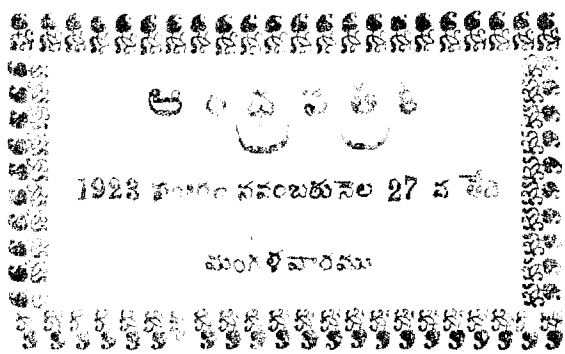
కావ్యసభ అంతయు రెండు ముఖ్యభాగాలుగా విభజింపబడియుండును. (1) ఎన్నికల ఫలితము. (2) ప్రధానమంత్రి కార్యనిర్వాహక సామాన్యము. మంత్రులయందు విశ్వాసము కలవా లేదానిని తెలియుటకు యెన్నికల ఫలితమును బట్టి చెప్పవచ్చును. ఎన్నికల ఫలితముల గూర్చి కనుగొనదగిన విశేషములు కొన్నింటిని ప్రవాహిత్వానమునకు సంబంధించినంతవరకు, వెనుకటి మంత్రుల బంధువు లెగ్గిరి. ఎన్నికలలో, స్వతంత్రాభిప్రాయము గలవారును, కిలాఫతు కతులు వారును, స్వరాజ్యపక్షము వారును, యితర వాతాయవారులను ప్రత్యేకించిరి. ఒక మంత్రి అధ్యక్షి గనుండిన గంజాంజిల్లా అందు యిద్దరు జన్మింపజేయ ప్రతిపక్షులు గెల్పిరి. మంత్రుల నుడుటచే జన్మింపజేయ సభ్యులకరు గెల్పిరి. విశాఖ జిల్లము జిల్లా అందు ఎన్న కొనబడినవారిలో జన్మింపజేయవారికొక్కరునలేరు. మంత్రుల కునికట్టుయిన మరెయ్యక జిల్లాయందు ప్రధానము మంత్రులకాదు— ఒక్కరు మాత్రమే జన్మింపజేయ వారున్నారు. కృష్ణాజిల్లాలో నాల్గవసంఖ్యలగు ఒక్కరు మాత్రమే జన్మింపజేయవారు. విగిలిన మావ్యవస్థ ప్రతికూలము. ఈ కథలను నే యితరజిల్లాల గూర్చి చెప్పవచ్చును. కొంత అనుభవం జిల్లాల నుండి ఒక రై న ను జన్మింపజేయ వారు రా లేదు. కర్నూలు జిల్లా ప్రతిపక్షుల గూర్చి ప్రస్తుత మెట్లు చెప్పవలెను కాకు విలసలేదు. ఇదజిల్లాలో ఒకరు ప్రతిపక్షులగునడగవచ్చును. మరియొ మ్మితుడు యెట్లుండునో చెప్పవలెను. కాజిల్లా అందు కర్నూలు జిల్లా నుండి వచ్చిన నా మిత్రుడు మానిస్వామి నాయుడుగారు మంత్రవర్గమున కూర్చొనియుండుటను వారి చాల విచిత్రము

చున్నాను. కొంతమంది విమర్శయై మంత్ర చిత్రమునున్నది. అజిల్లానుండి వచ్చినవారిలో కొందఱు మంత్రవర్గము వారు గారు. ఇదిన సంవత్సరము అజిల్లానుండి వచ్చినవారిలో నిరువురు జన్మింపజేయవారు. తిలవూరు జిల్లాలో ఒక ప్రామాణికతరస్వరాజ్యపక్షము వారును, ఒకరు మంత్రవర్గ ప్రతిపక్షులు వచ్చిరి. మద్రాసు రాజధాని భూగోళ పరిస్థితు లెట్లు చూచు నే కరువు బెట్టి నక్కరలేదు. తనకు అనుకూలముగ నుండువారిని జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులుగా నియమించిన యెడల, యెన్నికలయందు తిమింపజేయవలెను బలముండునని ప్రధానమంత్రి అట్లుచేసినను, ఒక మాఖ్య కేరములయిన ఆరోపించబడుచున్నది. ఈ మంత్రవర్గము జేయుచున్నామని భావించి చిత్రిముగ నున్నది. కృష్ణా జిల్లాలో మాచర్ల రామచంద్రరావు మంత్రులుగాను ఇల్లాడుకుట చేశాడయ్యాకరమై కార్యమును గూర్చి జిల్లినపుడు ప్రధానమంత్రి తనపక్షమునకు సంబంధించిన ఒకని అధ్యక్షునిగా నియోజించిరి. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడవని యెన్న కొనబడిన నుండవలెనని ఆ బోర్డు తీర్మానించిన ప్రధాన మంత్రి ఆస్థానమును యిదివరలో నాతో సభ్యుడుగ నుడిచి, బాలాజీరావు నాయుడు గారికి ఒక మంత్రుగ నొసగిరి. కృష్ణాజిల్లాలో 11 మంది అధ్యక్షులందఱ నామిత్రులు బాలాజీ రావు నాయుడుగారు అంత్యస్థానముగాను. ఇదాని నైదానిని ఆక్రమించిరి. బల్లారి జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులు యం. గోపాలస్వామి మొదలగువారును కావ్యసభ సభ్యులుగా నుండిరి. నేను కావ్యసభలో జరుపుకొనుచుండగా ఆయన నా కపాధ్యాయుడుగ నుండుటచే, అట్టి నా గురువును గూర్చి మాట్లాడుట నాకిష్టములేదు. ఐనను యీ సంవత్సరము మంత్రవర్గము గూర్చి తెలుపుటకు మాత్రమే ఆయనకు యెత్తవలసి వచ్చినది. ఎన్ని ఉద్యోగములను ప్రభుత్వమువారు ప్రసాదించిననో అన్నింటిని ఆయనకే యిచ్చిరి. ఆయన పట్టి ప్రాసిక్యూటరుగను మున్సిసిపలు యెయ్యెనుగ నుండెను. ఈ కార్యములకే ఆయనకు వ్యవధిలేక వృద్ధులకు మాగురువునకు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షత నిచ్చి మంత్ర ఆయన వైలేని పోని భారమును మోవెను. ఆయన కెట్టి కష్టముల సంభవించెనో నేను తెల్పవలసిలేదు. కృష్ణాజిల్లాలో బాలాజీరావు నాయుడుగారికి సంభవించిన స్థితియే బల్లారిలో గోపాలస్వామి మొదలగువారి కిని పట్టింది. కొయంబూరు జిల్లాలో ప్రస్తుతము నాకుడి ప్రకృతి గూర్చొనియుండు మిత్రునికి— జి. ఎ. రామలింగశెట్టి గారు— పోటీగ రత్న సభ పతి మొదలగువారిని జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షునిగా జేసిరి. ఆయనకును, అదేస్థితి సంభవించినది. గోదావరి జిల్లాలో నుడ యిదివరకు జరిగినది. జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులకు సామాన్యముగ కావ్యసభ్యుడు గావలెనను సుత్వానా ముండి తీరును. అట్టి ఆర్డరులును తప్పించుటయు దుస్తరము. భారత రైల్వే ప్రవ ప్రతినిధులకందర్పములను మంత్రవర్గమున కధికమకు ఆ పరియము పట్టింది. వారిలో వెనుక యుచునుండిన మావ్యవస్థ మిత్రులు ప్రస్తుతము కన్పించకున్నారను. కావ్యసభలో గొప్ప దయలలో నొకరుగ నుండిన వెలియనాయుడుగారు నుడ ఒక పోయి మరెయ్యక రెన్నుకొనబడరి. ఉత్తర సర్కూలరుండి వెనుకటిసభ్యుడు గాన్నింపకున్నాడు. మహమ్మదీయసభ్యులలో యిందుమిందుగ నుండును గతి పర్యాయము మంత్రవర్గముతో గలసియుండిరి. జన్మింపజేయవారు మహమ్మదీయసభ్యుల సహాయము తమకు గలదని వార్తించుచుండెడివారు. ఈ మారు జరిగియెన్నికలలో వారి వార్తమునకు భంగము గల్గినది. గత పర్యాయము వరియొక ప్రత్యర్థి యైన లేక యెన్నుకొన్న బడిన నా మిత్రుడు ఉస్మాన్ సాహెబుగారికి యీ మారు అధ్యక్షి గ నుండుటకు ధైర్యము వాలకుండినది. ఇదిన కావ్యసభలో నుండిన మహమ్మదీయల వంటివారు గారిని యిప్పటి సభ్యులనుగూర్చి మద్రాసు మెయింపటిక వ్రాసినది. ప్రత్యేక క్షేత్రము గల్గియుండ వలెనని నిశ్చయముతో ఎన్నికలందు గెల్పిన మహమ్మదీయసభ్యుల కందఱును స్వాగతమర్పించుచున్నాను. జన్మింపజేయవలెన కట్లకు సహాయ మొనగుచు. ప్రతిపక్షమునందును మూల ప్రభువుల నుండిన డాక్టరు సి. సతేశ మొదలగు అపక్షమునుండి పూదొంగ వలసవచ్చెను. అట్టి సతేశ మొదలగువారు మద్రాసునగరమున గెల్పినవారిలో అస్థానము కలిగిరి. ఆయన ప్రస్తుతము ప్రతి పక్ష నాయకులై కూర్చొనియున్నారు.

పాత్రోగారు:— సతేశ మొదలగువారు ప్రామాణికతరస్వరమునకు చేరినవారే.

రెడ్డిగారు:— సతేశ మొదలగువారు వెనుకటి సిద్ధాంతములకును యిప్పటివానికి భేదము గలదు. ఈ మాత్రము భేదము నామిత్రుడు పాత్రోగారు తమ గోళాలకున్న యెడల ఆయన తరగకాత్తమునందు ప్రాధమికముగ్రములను ఒక మారు భేదము వలెనని నేను సూచించుచున్నాను. (వు)

18 వ తేదీని విశాఖపట్టణమువరకు శ్రీ సామలయ
నా తుపాను పెట్టి కొండపై నున్న శ్రీ విశాఖస్వరూపి
స్వామివారి తో కలసిని నిలసింది. కొండమట్టము తొట్టు
కొనిపోయెను. ఉత్సవలతో ముఖపేది కొండపై నున్న గ్రామ
మంతయు పూడ్చింది. ఇంట్లు కూలిపోయిన. ఆదివారమునాడు
ఉదయమున ఆ గ్రామవాసులతో నే స్వయంగా సామలయ
మతో శ్రీ స్వామివారి యందును భిక్షువే శండుని దంగా
చాచ్యులు, శ్రీ వీరరాఘవాచార్యులు, శ్రీ శ్రీ వీరరాఘవా
చార్యులు, శ్రీ పి. నరసింహాచార్యులుగారు వచ్చి శ్రీవారి
అర్చనలను జరిపిరిని ఒక విశేషం మాత్రం గానెను.

గవర్నరుగారి ప్రసంగము

మహానుభావ రాజధానిని కలవర పెట్టుచున్న మంత్రుల నియామకము గూర్చి గాని, ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులగూర్చి గాని గవర్నరుగారు శాశ్వత సభలో ముచ్చటించెదరని యూహించినవారికి, మిక్కిలిమగు ఆశాభంగము కలిగియుండును. వెనుకటిమంత్రులనే మరల నేల నియమించవలయును, వారిలో సర్వ మెక్కిలరెడ్డిగారి స్థానమున శివశాసనవిశ్లేషగారిని నియమించుటకు కఠినమేమి, మొదలగు ప్రశ్నలకు గవర్నరుగారు సమాధాన మిచ్చియుండవలసినది. కాని, మంత్రవర్గమునందు విశ్వాసములేదను ప్రతిపాదనముపై నేడు జరిగెడి చర్చకు, గవర్నరుగారు ప్రోద్బలము గలిగించదలచుకొన లేదు గాబోలు. లేక ప్రజాభిప్రాయము తమ నియామకములకు విరుద్ధముగ నున్నదని గ్రహించి గవర్నరుగారు మిన్నకుండిరేమో! ఆవిషయములుండ, గవర్నరుగారు లోకలుబోర్డులగూర్చి కడమూరము ముచ్చటించిరి. ఈవిషయమై ప్రత్యేకముగ ముచ్చటించవలసిన యవసర మేమిగలిగెనో చెలియదు. వీరి ప్రసంగము, పాఠగలు రాజగారి చర్యలను సమర్థించుచున్నటుల గనపించును. స్థానిక స్వపరిపాలనము, సంస్కరణములకు పిమ్మట పభివృద్ధిజెందుటకు మారుగ, పూర్వమునకన్న నెక్కుడు దుస్థితి గాంచెననుటకు సందియములేదు. చీరాల, బెజవాడ, రాజమహేంద్రవరము, మొదలగు ముఖ్యనీచులసంఘములపట్ల, ప్రభుత్వమువారిటుల ప్రవర్తించిరో జెప్ప నవసరములేదు. వీరి ప్రవర్తనమును గవర్నరుగారు రెంత సమర్థింపజూచినను ప్రయోజనముండదు. ఈవిషయమై ప్రజలకు నిజసందర్భము లనుభవైక జేద్దములు.

కాకనాడలో నిటీవల జరిగిన లోకలుబోర్డుల సమావేశమునకు జాక్వరు రామచంద్రరావుగారి రద్దీతర జహించి, ప్రభుత్వమువారిటుల నిరంకుశముగ బ్రవర్తించుచున్నారో, స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధి నెటుల నడగించుచున్నారో, నిదర్శనపూర్వకముగ తేటపంచిరి. రామచంద్రరావుగారి విమర్శనములకు జవాబిచ్చుటకు సాధ్యకడదు. ప్రాయశః గవర్నరుగారి ప్రసంగము, రామచంద్రరావుగారి వాదమును ఖండించుట కుద్దేశించబడుచుండును. గవర్నరుగారి యుద్దేశ మేదియైనను, వారి ప్రసంగము నిస్సారముగ నున్నది. వారి సమర్థనము, ప్రజలలో నెట్టి విశ్వాసము బుట్టించజాలదు. ప్రభుత్వమువారి లోపములను కప్పిపుచ్చు, బాధ్యత నెరిచు వీరు స్థానిక సంఘములపై ద్రోసిరి. క్రొత్తమ్యునిసికలు చట్టము నలన, ఎక్కుడు లాభము గలిగెననుట సత్యమౌరము, స్థానిక సంఘముల కాక స్వాతంత్ర్యము గలుగలేదు. డబ్బులేక, స్థానిక సంఘములు పెక్కుచుట్కులకు లోంగుచున్నవి. ప్రభుత్వపు గ్రాంటులను సంపాదించుటకు, లోకలుబోర్డులు పన్నులను హెచ్చించవలయునని, ఇటీవల యుత్తరువు ప్రకటించబడినది. పన్నుల నింకను హెచ్చుకేయుట దుర్లభమని జెప్పవచ్చును. ప్రజ లిదివరకే పన్నుల

భారమును భరింపజాలకున్నారు. ఇంతియ కాక తలూక బోర్డులకును, జిల్లాబోర్డులకును అధ్యక్షుల నెన్నికొను స్వాతంత్ర్యము నింకను నొసగలేదు. స్థానిక సంఘము లనుభవించదగిన హక్కులలో నిది కనిపింపు హక్కుని చెప్పవచ్చును. దీని నయినను పొందజాలని స్థితిలో స్థానిక సంఘములుండ, నవి ప్రజల తేమము నెటుల పెంపొందింప గలవో యూహింప నలవికాదు.

తలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుల నేమి, జిల్లాబోర్డుల ప్రెసిడెంటుల నేమి, మంత్రవర్గము వారు నియమించినవిధము గాంచిన, మిగుల నభివృద్ధిగ గడపించక మానదు. అధ్యక్షుల ఎన్నికలకు ప్రభుత్వమువారు ప్రాతికూల్యముజూపిరి. స్థానిక స్వపరిపాలనాచారిత్ర మింత విచిత్రముగ నుండ, గవర్నరుగారు ప్రజలను నిందించుట మిగుల అనుచితము. ఆర్థికస్వాతంత్ర్యము గాని, పరిపాలనాస్వాతంత్ర్యము గాని లేనిస్థానిక సంఘము లెటుల బెరుగ గలవో తెలియక, స్థానిక స్వపరిపాలనమందు, స్వపరిపాలనము గాని, స్థానికము గాని ఏమూలను గనపించదు. అధికారుల జోక్యము స్థానిక సంఘములకు రుచించనందులకు, గవర్నరుగారికి కోపము వచ్చినది. కాని స్థానిక సంఘములను అధికారులు ముగ్ధులై తొనడిసిప దలచుట, దుష్సహము గాదని ఎవ్వరన గలరు? స్థానిక సంఘములు జాతీయవిద్యకు ప్రోత్సాహము గలిగించ వీలులేదు. కర్షకులకు ప్రోత్సాహ మొసగ గూడదు. దేశనాయకులకు స్వాగతి మొసగ గూడదు. సుప్రసిద్ధనాయకులకు స్వాగతికత్ర మిచ్చుట కగు స్వల్పపు ఖర్చును, ప్రభుత్వాధికారులు నిరాకరించెదరు. కలెక్టరు లట్టి చర్యలను నిరోధింతురు. స్థానిక సంఘాధిపతులకును, సభ్యులకును ఎడబాటు గలిగింతురు. అధికారులను వెనుకవైచుకొని, సభ్యులకు ప్రతిబంధకములు గలుగ జేసెదరు. చెన్నరాజధానిలో నిట్టి నిదర్శనములు పెక్కులు గలవు. ఇంతమాత్ర మయినను స్వాతంత్ర్యములేని స్థానిక సంఘములకు స్వపరిపాలనా సంఘము లని పేరిచ్చుట, అసంబద్ధము గాదా?

అధికారు లెంత నిరంకుశముగ ప్రవర్తించినను, స్థానిక సంఘములు నోరెత్తగూడదు. అధికారుల జోక్యముతో సరిపెట్టుకొనవలయునని గవర్నరుగారు బోధించుచున్నారు. స్థానిక స్వపరిపాలనముకట్ల వీరికిగాని, స్వపరిపాలనా మంత్రీకిగాని, విశేషప్రేమ యున్నటుల ఇదివరకు బయల్పడ లేదు. ప్రస్తుత ప్రసంగము, వారి సంకుచితభావములను, స్వపరిపాలనముకట్ల ఏవగింపును తేటపరుచున్నది. స్థానిక స్వపరిపాలనము మిగుల సావ్యవముగ నుండవలయుననియు, నిష్కళంకముగ నుండవలయునను సంగతిని సభ్యులు మరచుచున్నటుల గవర్నరుగారు చెలిపిరి గాని, ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నట్టి సావ్యవము గుడుగుట దుర్లభము. స్వాతంత్ర్య వాతావరణము మధ్యగాని లట్టి యనుకూలస్థితి గలుగనేరదు. ప్రభుత్వమువారు చేయదగినదంతయు జేసిననియు, ప్రజలే తమధర్మమును నెఱవేర్చలేదనియు, గవర్నరుగారు నిందమోపుచున్నారు. వీరి వాదమంత నిస్సారమో చెలువ నవసరములేదు. కాని ఇదియొకందులకు మాత్రము బనికనచ్చును. మాంటుఫర్డు సంస్కరణముల రిపోర్టునుండి వీరు కొన్ని వాక్యముల నుదహరించుచు, శాసనసభలలోనేగాక స్థానిక సంఘములలోగూడ ప్రజలు తమ బాధ్యతల నెటుల నిర్వహింతురో, అందునుబట్టియే స్వపరిపాలనాపదానము నిర్ణయింపబడు ననుట, ముంధర కాళ్ళకు బందాటు వైచుచున్నది.

అధికారుల కేమాత్రము ఆగ్రహము గలిగినను, ప్రజలలో నెట్టి లోపము గనపించినను, స్వపరిపాలన మొనగబడదని వారు బెదిరించుచున్నారు. పార్లమెంటుసభవారి దయాధర్మముపై నాధారపడుచో, నెట్టి దుస్థితి వాటిల్లునో స్పష్టముగుచున్నది. తుమ్మిన నూడెడి ముక్కు దగిన నెటులుండునని, చీలకేని, మాటికిని యీ తీరున ప్రజలను బెదిరించుచుండ, వారిటుల యభివృద్ధిగాంచ గలుగుదురు? స్వపరిపాలనమును స్వకే చే సంపాదించవలెగాని, పరుల యనుగ్రహము మూలమున గాదు. ప్రస్తుత పరిస్థితులలో ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును గాని, స్థానిక స్వపరిపాలనమును గాని జయప్రదముగ నడుప గలమని, ఏరును కంకణము గట్టుకొనజాలరు. ఇయ్యది అసంభవముగు కార్యము. ద్వంద్వప్రభుత్వ విధానము, నడువజాలని కొయ్య గట్టము బోలి యుండునను మహమ్మదాలీగారి వర్ణనకు సరిబోవుచున్నది. స్వపరిపాలనము రాష్ట్రములకు లభింపనిది స్థానిక స్వపరిపాలనమునుకొనసాగించుట దుర్లభము. ఈ సంగతిని మాంటుఫర్డు రిపోర్టు గంధకర్రలు గుర్తింపకబోయినను, అంతకుపూర్వము సంస్కరణములగూర్చి వ్రాసిన లయెనలో కర్మిగుగారు స్పష్టముగ చెలిపియుండిరి. స్వరాజ్య మట్టిన పిమ్మటగాని, ఉపాంగములన్నియు తిన్నగ బనిచేయవు. స్వపరిపాలనమొనగక, నిరంకుశముగు సంస్కరణములను జను ప్రదముగ నిర్వహించనందులకు ప్రజలపై నేరము మోపుటవలన, ఎవ్వరును మోసపోవజాలరు. గవర్నరుగారు నిరూపించిన వరీక్షాపద్ధతిని దేశమంగీకరింపదని, వెనుకనే వెల్లడియయ్యెను.

నిమ్నజాతుల నామినేషనుల గూర్చి గవర్నరుగారు తమ పద్ధతిని సమర్థించుకొనిరి. అన్నిజాతుల నుండియు తాము సభ్యులను నియమించితి మని వారు గర్వపడిరి. కాని, స్వాతంత్ర్యబుద్ధిగలిగి, సమరులగు వారిని నియమించిరా లేదా యను విషయమై సందియము గలదు. విశాఖపట్టణపు తుపాను విషయమై ప్రభుత్వమువారు తగిన చాకచక్యము జూపలేదనుట స్పష్టము. ఇంతవరకు ప్రభుత్వమువారిట్టి వర్తమానమును ప్రకటించి యుండలేదు. పత్రికలకు ఘోరవార్త లరుదెంచుచున్నవి. ప్రజలకు గలిగిన నష్టము వికరీతముగ గనపించుచున్నది. పదిరోజులు గడిచినను, ప్రభుత్వప్రకటన వెలువడు కుండుట ఎంత చిత్రమో యూహింపవచ్చును. ప్రజలకు గలిగిన నష్టమునకు గవర్నరుగారు సానుభూతి జూపుటతో తృప్తిజెందిరి. ఇంతమాత్రముచే వారి ధర్మము మగియలేదు. గంపె జాకతో బ్రవేశించిన నూతన శాసన సభ్యులకు, గవర్నరుగారి ప్రసంగము విచిత్రముగ దోచి యుండవచ్చును. సార్వభౌముని శిలావిగ్రహమును తెలుసు సందర్శమున, తాము శాసనసభ్యుల కుదయమున మంచి మందు నిచ్చితి మనియు, ఖూటుగ నుండు ప్రసంగము గావించితి మనియు, గవర్నరుగారు నూచించిరి. వీరు ప్రయోగించినమంతు శాసన సభ్యుల నెంతవఱకు కార్యమునకు పురిగొల్పునో చూడవలయును.

రాజప్రతినిధి ఆగమనము

రాజప్రతినిధి యగు రీడింగ్ పభువుగారు చెన్నపురికి డిశంబరునెల 28-వ తేదిన విచ్చేసినదని ప్రకటించబడినది. రీడింగ్ పభువుగారు లా ఆర్మీయలను దైవములను పూజించుచు, దేశభక్తుల నెటుల నిష్పందించినదియు ప్రజలకు చెలిసిన సంగతియే. వీరి కాలములో, ప్రజల జన్మస్వాతంత్ర్యము లడగంటినవి. అసహాయవాదులపై వీరు తీవ్రాగ్రహము జూపిరి.

సహకారము లగు శాస్త్రములను కొన్ని ను
 సంకలనము చేసిరించి, వర్ణింపఁజేసి లభింపఁజేసి
 నుపయోగించి, వీరు శాస్త్రసభలను రాజ్యాంగ
 సంస్కరణములను నిర్వహించుచుండిరి.
 వీరి పరిపాలనము నేతత్వమువారును అభినందింప
 జూరెను. సంస్కరణములలో మార్పు గలుగకుండ
 నడుపడుటయ గాక, బ్రటిష్ ప్రభుత్వము చెప్పిన
 దాని కెల్ల వీరు తల యూచిరి. వీరు రాజనామా
 నిత్తురని ఎప్పటికప్పుడు వార్తలు క్రబలుచున్నవి
 గాని, వీరు తమ ప్రాత లిబరలు సిద్ధాంతము
 లను వివరించి వైయధికారులతో సరిపెట్టుకొని తమ
 ఉద్యోగకదివి నంటిపెట్టుకొని యుండిరి. కన్య
 టీపు ప్రభుత్వము వాణిజ్య రక్షణవద్దకిని నిష్కర్ష
 నవలంబించుచుండుటచే, స్వేచ్ఛావాణిజ్యవాదులగు
 రీడింగుప్రభువుగారు రాజనామా నిత్తురని
 "నాటింగువాముగార్డియన్" పత్రిక యూహించు
 చున్నది గాని, ఈ యూహ తప్పుని జెప్పు స్కరలే
 దు. రీడింగుప్రభువుగారు సంపూర్ణ కాలము పనిచేసి
 గాని వెడలిపోయిన న హ్యువ చున్నది. వీరినామమున
 రాజవంశమునకు జెందిన ప్రిన్సు ఆర్థురగారిని నియ
 మింతురనియు, భారతీయులలో నిడువలన వంత్వ
 ప్రి ప్రబలుననియు, నాటింగువాము గార్డియన్
 పత్రిక యూహించుచున్నది గాని, ఇట్టి ప్రేరేపితచే
 భారతీయులు తృప్తిజెందెడికాలము చాలకాలము
 క్రిందటనే గడచిపోయెనని ఈపత్రిక గ్రహించుట
 లేదు. రీడింగుప్రభువుగారికి స్వాగత మొసగుటకు
 మద్రాసు పౌరులు ఇష్టపడజాలరు. ప్రజే చు
 తృణీకరించి, దేశనాయకులను అశారవపరుచు
 చున్న రీడింగుప్రభువుగారిని చెన్నపురి ఎటులకదిరింప
 గలడు? తమ యువమృతిని గనుకఁజూచుటకు, ప్రజ
 లాదినమున హఠాత్తము జరుపుమని విస్మయప
 వచ్చును. ఆంధ్ర, తమిళ కాంగ్రెసుసంఘములును,
 ఆంధ్ర తమిళ స్వరాజ్యసంఘములును, రాజప్రతి
 నిధి యరుదెంచెడి దినమున హఠాత్తము జరుప
 వలెనని తీర్మానించినవి. ఇటీవల రీడింగుప్రభువుగారు
 హైదరాబాదు సంస్థానమునకు వెడలగ, నైజాము
 గారును రీడింగుప్రభువుగారును ఒకరినొకరు అభినం
 దించుకొనిరి. కాని, యిట్టి ప్రసంగములు ప్రజలను
 ప్రభువుపెట్టజాలవు. సందిగ్ధసమయమునందు లా, ఆర్డ
 రులను కాపాడి, ప్రజల కష్టములను నివారించి,
 ఎల్లర విశ్వాసము చూర గొని నందులకు,
 రీడింగు ప్రభువుగారిని నైజాముగా రెంత కొని
 యాదినను, ప్రజలలో విశ్వాస మే మాత్రము
 గలుగజాలకు. ప్రజలకు గావలసినది, స్వపరిపాల
 నము గాని సరంకుశాధికారము గాదు. నిరంకు
 శాధికారమున, లా, ఆర్డరుల యడుగున ఎంత
 దాచిపెట్ట దలచినను, దాగజాలదు. మద్రాసు
 పౌరులు రివడికెంబరు తేదీని జూపెడి ప్రబలమగు
 ససమ్మతి వారి సజాభిప్రాయమును వెలిబుచ్చుగలదు.

వైద్యశాఖ : బ్రిటీషు యుద్యోగులు
 సర్వీసులో యూరపీయను సభ్యులుండక
 తప్పు నపుడు, వైద్యశాఖలోగూడ బ్రిటీషు ఉద్యో
 గు లుండక తీరదు. ఏలనన, తెల్లవారికి తెల్లవారే
 వైద్యముజేయ నర్హులట. నల్లవారు బునికారట
 వీరి హేతువాదము తీగవలె నల్లుకొని పోవుచున్న
 ది. భారతీయులను స్వపరిపాలనమందు శిక్షింతుల
 పించుటకు సినిమిసర్వీసు యుద్యోగులవసరము.
 అందుచే వారిజీతములను, పెన్షనులను, అల్లవెన్న
 లను స్పష్టిజేయవలెను. వారింపుట తప్పు నపుడు,
 వైద్యోద్యోగీయు లుండక తప్పదు. వీరును శాశ్వ
 తము గ నుండవలెను. వీరందరును నిలిచియుండ,

ఇక స్వపరిపాలన మేమి? ఎండమావులలో నీరు
 వలె, క్షౌరపరిపాలనము వెలయుచుండును. వల్లికు
 సర్వీసు కిమీషనువారియెడట, కలనల్ డాగారు
 సాక్ష్యమిచ్చుచు నూటికి ఏబదిమంది చొప్పున
 బ్రిటీషు వైద్యు లుండవలయునని గోరిరి. ఇట్టి
 దామాషాను శాశ్వతముగ నిలిపియుంచవలెనట.
 వీరి కోర్కె ఫలింతుట కభ్యంతర మేముండును?
 యూరపీయను ఆఫీసరులను జిల్లాలోని పెద్దపేష
 యులలో నియమింపవలెనట. ఎందులకు? యూరపీ
 యను వైద్యసహాయము సులభముగ లభించుటకు.
 ఇది సాధ్యపడనపుడు, వారికి మిలిటరీ, రైల్వే,
 మిషనరీ డాక్టరులను ఏర్పాటు జేయ వలెనట.
 ఇండియామంత్రి వశమునందే సర్వీసు లుండవలయు
 నని, కలనల్ డాగారి యుద్దేశము. పెన్షనులను
 అల్లవెన్నలను విశేషముగ హెచ్చింపవల
 యునని వీరు కోరిరి. వీరి సామ్యమిపోయెను?
 ప్రతి సర్వీసువారును మా కామవ్యం మా కా
 ర్యోగ్యం అని కోరుచున్నాడు. హిందూదేశమంత
 భార మెటుల భరించు నను చింత యేములను
 గనుపింపదు. హిందూదేశపు ద్రవ్యభార మెటుల
 హెచ్చుచున్నదో కనిపెట్టవచ్చును. సంస్కరణములు
 దేశమునకు క్రొత్తబరువుల నెటుల నంటగట్టు
 చున్నవో కరతలామలకమగును. దేశము నడుచు
 చున్నది ముందునకా, వెనుకకా?

మరియొక నిదర్శనము
 హిందూదేశము ఇంపీరియల్ ప్రిఫరెన్సుకద్దతి
 నవలంబించునో లేదో యని, బాల్టువినుగా రిటీచుల
 యాందోళనము గనుకఁజూచియుండిరి. హిందూదేశ
 మీకద్దతిని బహిరంగముగ వంగీకరింపకబోయినను,
 ఆచరణలో నిదియే కొనసాగుచున్న దని, ఇండి
 యాప్రభుత్వ సభ్యులు బలుకుచుండిరి. సరకు
 లెక్కడ చొకగ దొరికిన నక్కడ కొనవలెనని
 సిద్ధాంతమున్నను, ఆచరణలో ఇంగ్లండునందే సరకు
 లన్నియు కొనబడుచున్నవి. ఇందుకు మరియొక
 నిదర్శనము బయల్పడినది. హిందూపత్రికకు జేరిన
 ప్రత్యేక తంతివార్త ప్రకారము, ఇంగ్లండునందు
 కన్న బెల్జియములో ఉక్కు చొకగ దొరకునట.
 అటులయ్యెను హిందూదేశపు రైల్వేలకును,
 ప్రభుత్వపు సరకులకును, ఇంగ్లండునందే ఆర్డరు
 లీయబడినవి. ఇండియా ప్రభుత్వము బ్రిటీషుప్రభుత్వ
 మునకుసబార్డినేటుశాఖగ నుండువరకు, హిందూ
 దేశపు స్వతంత్రతచు నెటవేటుట దుస్తరము.

తుర్కీ: లాయదు జార్జిగారు
 లాయదు జార్జిగారి ప్రకటనము, తుర్కీలో
 మరల నలబడి గలిగించుట వింతగాదు. లాసాసి
 సంఖిని వీరు మరల ఖండించుట, ఎంత అవివేకమో
 యూహించవచ్చును. అనుభవముల దాటిన
 పిమ్మట గూడ, లాయదు జార్జిగారుతుర్కీయెడ వెను
 కటి ప్రతికూలభావమును మార్చుకొనుట లేదు.
 లాయదు జార్జిగారు మరల ప్రభుత్వాధికారమును
 వహించెదరేమోనని, తుర్కీలో నాందోళనము
 ప్రబలియున్నది. లాయదు జార్జిగా ఏ, ఈ మారు
 జరిగెడి ఎన్నికలలో జయముగాంచునడల, తన
 విదేశపద్ధతిని గూర్చి తుర్కీ మరల నాలోచించు
 నని చెలియుచున్నది. బ్రిటీషు ప్రజలు తమ బాధ్య
 తను గుర్తించి, లాయదు జార్జిగారిని మందలించుట
 యత్యవసరము.

జర్మనీ దుస్థితి
 జర్మను ఛాన్సులరుగ వైమరుమెనుగారు రాజీ
 నామానిచ్చిరి. ఆపిర్లుటనువారు మంత్రివర్గము నేర్ప
 రచెదరు. వీ రెంతవరకు జయప్రదముగ పరిపాలింప
 గలుగుదురో తెలియదు. నవ్వపరిహారసంఘమును
 భరించుటకు సామ్యులేక యున్న గనియు, నది త్వరలో
 సంతరింపవలసినవచ్చుననియు, యొకవార్త చెలుపు
 చున్నది. రూరునందలి పార్లమెంటుకులతో ప్రత్యేక
 ముగ ప్రాస్తు ఒకంబకిక జేసికొనుటచే, తనవంతము
 నెగ్గెననిపిల్లలేసించుచున్నటుల వేరొకవార్త చెలుపు
 చున్నది ముందేమిజరుగునో ప్రస్తుతము జెప్ప వీలు
 లేదు.

హిందూ పత్రికలు

హిందూస్త్రి లక్ష్మీవిలాస సభ:— ఈ సభ
 వాడ వి.ఎ.తిలకంబు పిల్లగారి భార్యను, ఆమెగర్భ మడరాసు
 కాపురెవను సభాభ్యుత్థుడైనందున, గాను, అభినందించుటకు
 నవంబరు 28 న తేదీ బుధవారమునాడు 1/9 వెంకటరంగమట్లై
 వీరి, తిరుత్తేళ్ళి జుంకు సమావేశమయ్యెదరు

గార్డియన్ ప్రెస్ డైరీ:— గార్డియన్ ప్రెస్ వారు త
 యోజించిన డైరీని కలెక్షన్లుతో అందికొంటిమి. చక్కగా
 గురించబడిన వంతుగము, పండుగ నిర్వహింపకై తయార
 ముల వివరములు, ఎక్స్లెంజి నిజేశానములనుగూర్చిన వివర
 ములు, వడ్డీలెక్కల పద్ధతులు, కొద్దకీజ్, స్టాప్, రిజిస్ట్రేషన్
 ఇకంటాబుస్, నూపల్ బుక్స్, పోస్టు, టెలిగ్రామ్ నెటుగన్న
 బ్యాంక్ మొదలగు వానికి సంబంధించిన నియమములు, కర్త
 వులయొక్కయు ఆకుపత్రులయొక్కయు, ప్రభుత్వోత్పాదకుల
 యొక్కయు, కాననసభ్యులయొక్కయు టెక్నికలు నిందు బొం
 దువరుపబడివి. తాఖిలు, కథులతోగూడ చక్కగా, క్రింద
 దినచర్య ప్రాసీక్ నుట కనుకనుగట్లు గా నుండింపబడినవి. గ్రహణ
 ములు, మొదలగునవి సరిగా గణించబడి పొందుపరుపబడినవి.
 డైరీ ముట్టముగట్టుచున్నది.

గరికిపర్తి నాదరుల వేణుగార సభ:— ఈ సెల
 25వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము 4 1/2 గంటలప 12.15 వాక
 మునా నున్న శ్రీకాకుమానివారి బంగళాలో దక్షిణ యిండి
 యా వైశ్యసంఘముయొక్క బార్డికమహాత్మ్యవందర్శనమున
 నుదిర్పట్టణవాస్తవ్యులగు మహారాష్ట్ర గరికిపర్తి కోటయ్య
 జేరింగారి పుత్రులు పాతయ్యలింగ శుబ్రహ్మణ్య జేరింగార్లచే
 వేణుగార ఫిడీలు వాద్యములు జరిగినవి. సభికులను ఆనందపర
 కులగా చేసిరి. సభాసంతరమున నా వైశ్యప్రముఖులు సోద
 రులకు బంగారుపతకములతోసంకుటకు తీర్మానించినటుల
 ప్రసాదించుటగా రుపవ్యసించిరి. ఈ సోదరులను వైశ్యసంఘము
 వారి సన్మాన గౌరములకు పాత్రులనుగా జేసిం విల్లివాళం
 యూనియన్ చెయిర్ మెన్ యెక్. వెంకన్న జేరింగార్లయ్యం
 జేరింగార్లకున్న యాసభకు ప్రెసిడెంటుగారు పి. ఆచార్యుని
 శ్రేష్ఠిగాజేసి ఎక్. కృష్ణస్వామి శ్రేష్ఠి లి. ఏ. స్వామి శంక
 టాచలం శ్రేష్ఠి (కాయంట్ల సెక్రటరీ) గార్లకున్నా దినాక
 బహదూర్ కల్లా గురుస్వామి శ్రేష్ఠి, రావు బహదూర్ ది రాగ
 నాథశ్రేష్ఠి, రావు బహదూర్ నూరా లక్ష్మయ్య శ్రేష్ఠి, రావు
 సాహెబ్ బచ్చి పాతయ్య శ్రేష్ఠి గార్లకున్నా లింగరత్నైశ్య
 ప్రముఖులను గరికిపర్తి సోదరులు కృతజ్ఞతకు కనపరచు
 చు ఆనందము లాచరించిరి. (బి.పు.వాసి)

మరియొక సభ
 ఈ సెల 20 తేదీ మంగళవారము సాయంత్రము 6
 గంటలకు మద్రాసు బ్యాంకుప్రెస్ గోవిందప్పశాస్త్రికి నిధి
 మహారాజేశ్వరి పుష్పటూ ఆశ్వామి శ్రేష్ఠిగారిచే నిర్వహింపబడిన
 రామానుజ తాటమందు శ్రీ స్వామి కందీయ్యోజ పెంమాళ్ళు
 శ్రేష్ఠిగారి కుటుంబమువారు జరిపిన శుభకార్య మహోత్సవ
 సందర్భమున నుదిర్పట్టణవాస్తవ్యులగు మహారాష్ట్ర గరికి
 పర్తి కోటయ్యజేరింగారి పుత్రులు పాతయ్యలింగ శు.బహ్మ
 ణ్యంజేరింగార్లచే వేణుగార ఫిడీలు వాద్యములు జరుపబడినవి.
 అర్ధవైశ్యప్రముఖులు కలుపుచు నుండి విశ్వసంఘము
 తదితర పెద్దమనుష్యులు వాసభను జూరంగిరి. ఈ సోదరులు
 చూపిన విద్యాకౌశల్యములకు వారానందించి ఈ సోదరులను
 భగవంతుడు కాపాడుగాక అని వీరిందిరి. (బి.పు.వాసి)

ఈ తొమ్మిదిరోజులు ఆయాపక్షమునకు జరిగిన నాయక
ములు ఉత్సాహపరిపూర్వకము గావించుచు నేయుంచుచు, స్వచ్ఛా
వ్రతరూప, సుదక్షిణపద్ధతా అను చిహ్నములనుమీద ఎన్నికలు
ఆధారపడియున్నవి.

సప్త పరిహార విచారణ సంఘము

కూలిపోవు సమయము ఆసన్నంబగుట

జిల్లా లేక పోవుట

అడక, నం. 25:—రాత్రి 11-21 దిబ్బి చాలకపోవుటచే సప్త పరిహార విచారణ సంఘము పడిపోవునని పాఠశాలలో ప్రతిపక్ష భయపడుచున్నది. తెల్లవారుజాము నంతట ప్రకారము అన్ని విచారణ సంఘములవారికిని భయము ఆర్జించు ప్రభుత్వమువారి భయపడనియ్యదు. జూలై 28న తమరకును మన్నించిరి. కాని జర్మనులు తమమనసు నిమిత్తము దిబ్బి దినిగూడ ఇత్యుకపోవుటచే మూలభయముండి మిత్రమందలి పరిభ్రమలను భయించుచున్నారు. అదిగూడ అభయ కావచ్చునని కొంతవరకు సిబ్బందిని తగ్గించినను ఇక తెలంగాణము నిలుచునని తోచ దనుచున్నది. ప్రత్యేక పత్రిక వేర్వేరు సేపురములలో ఇంకాండు ఉద్దేశ్యము ఈ సప్త పరిహార విచారణ సంఘమువారిని ఎత్తివేయుటకే యని 'లిమిటెడ్' పత్రిక వాదించుచున్నది. తమ ప్రతిభలతో దిబ్బిచుటకు కత్తిరించిన గ్రేటులను ఈ కమిషనునుండి జూరుకుచు చాల చురుకైన అయినవని, ఇంకకంటె లాభము ఇంకాండు ఏమియు లేదని దనుచున్నది. సప్త పరిహార సంఘమువారికి భయము ఇత్యుకంద (లిమిటెడ్) వారికి నీకే పురికొల్పించుచున్నారని 'లిమిటెడ్' పత్రిక తెలుపుచున్నది.

ఇండియానుండి ఇంకాండు ఆస్తిలియాలకు వైమానిక తహలను గొంపోవుటకు ఏర్పాటులు తలపెట్టుచున్నారు.

యాత్రలో దుర్ఘాన్యంబు కని తేనివారు ఆశాక్రమణ ప్రదేశములకు పోవుచున్నారు.

ఆస్తికత్తుగారును లాయరు వార్డుగారును ఏకమైరి. వీరిద్దరును ఒకే కేసుకు యపస్యించిరి. ఇద్దరికిని స్వాగతము వోగిరి.

లిబరలు సత్తుము వారు కార్మికవేత్తలను తేజనంద (లిమిటెడ్) ఎదుర్కొనగ ప్రయత్నించుచున్నారని రాంసె మన్యువారు తెలియ జేయుచున్నారు.

లాయర్ జార్జిగారి సలహా

కార్మికులకు జీవనోపాధిని కలుగ జేయుటకు యూరపు లో కాంటిని గలగ జేయవలెను. యునై టెడ్ ఫ్రేంట్స్, (లిమిటెడ్) సామాజ్యము, ఇటలీవారును అందరినను స్వాధీనమైనవరులతో విధించెదరు. సామాజ్యములో 1907 సంవత్సరమునందు 57 'హెన్రీ క్యాంబెల్ బ్యాంక్' గా రన్నటుల రవాణా ఏర్పాటు లను రాకపోకల ఏర్పాటులను బాంకుజేసి సామాజ్యవస్తుసంపదను నిధిని జేయవలెనని లాయరు జార్జి గారనిరి.

గనుల సంఘ కార్యదర్శి (ఫ్రాంకు హార్డెనుగారు పార్లమెంటు సభ్యులను ప్రతినిధించుచున్నారని గనుల పరివార్డు ప్రయత్నించుట ఇతే మొదటిదేన. గనులను ప్రభుత్వమువారి ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రయత్నించుచున్నారని ఇతరు తెలియజేసెను.

అల్పవయస్కులను ఎన్నికవ్వకువారు జ్ఞాపకములకును అల్పవయస్కులను చాల మంది అందనకు వచ్చి కన్సర్వేటివులకు సహాయము జేయుచున్నారు.

పరిశోధన కార్యక్రమము లండనులో గమకకమై లిబరలు కన్సర్వేటివులకు పక్షమువారిని పెట్టుబడి పద్ధతిని ఖండించిరి. ఈ వికలములలో ప్రభుత్వమువారుచేసిన కార్యక్రమమును సరిగాలేదని యు, అలస్యముగ జేయబడెననియు, ఏవేమువారు అధికారమును స్వీకరించినను ప్రేమ యూనియను కట్ట ప్రకారము లాభ్యరముగ పనిని కలుగజేయవలె ననియు ఈలోపుగ నిండు భక్త్యము నిబంధింపబడినది.

ఖరీదా

ఎన్నికను సూక్ష్మ చూర్మిలోనున్న ముసల్మానులే కోర్కెము కలుగజేసికొనవలెననియు ఇతరులకు అవసరము లేదనియు వెల్లడిచారు తెలియజేసిరి.

కెన్యా వలస

క్రొత్తనిబంధనలు

దేశీయులకు లాభమును గలుగజేయుట

యెంకోల్లి నంబరు 24:— పోయిన జూలై మాసములో కెన్యాకుంటి ములను సూక్ష్మ ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుటచే కలసను గుర్తు ఒక చిత్రపటమును తయారుచేసి ప్రకటించిరి. దీనిని అధికారములకు అంగీకరింపవలసి యున్నది. బిల్లు అధిష్టము నున్నది బాతివికలను బొప్పించవలెను. పూర్తిగా మార్పులను చేసిరి. దీనిని విలసంబంధము, పనిని కలుగజేయు కాసము సెదరు కలసను అధికారములచే మిశ్రమగనుండుటతో ఏర్పాటు చేయబడినది. మొత్తముమీద చూడ విస్తారము కలస పోవుటకు వీలులేకుండ జేసిరి. దీని యుద్దేశ్యము దేశీయులకు లాభమును కలుగజేయుటకే. వారికి భయము రాకుండ జేయుటకే. దీనివలన ఒక కొత్తకాఖ ఏర్పడినది. యెంకోల్లిలో ఒక సంఘము సేర్పడినది. దీనిలో దేశీయుల క్రతినిధులు, యూరపి యను భారతీయతనియు ఉండురు. వలసవచ్చి జీవనమునకు ఇల్లుం దిపడువారిని, తిగింత ఆధారము లేనివారిని రానివారు. చిత్ర చాంచల్యము మితరలోగలుగుటచే పీడితులైనవారిని రానివారు. ఎవరైనను కెన్యాలో కూర్చి దీనిని రావలెనుకొన్న తగినకూర్చి తనకు కెన్యాలో దొరకలేదని అధికారులకు మొదట సచ్చిత్రపటము కలస వచ్చుచున్నది యొక్కదే యని అధికారుల తృప్తి కరముగ జేయువలెను. అవసరముగలచో కెన్యాలో ప్రదేశములకు ముందే కొంత సాక్షులను భరతమును గట్టవలెను. వలసవచ్చుచున్న నర్తకవ్యాపారమును జేయవలం దిన అట్టిదే అవకాశమున్నది లేదీ అధికారులకు సచ్చిత్రపటము. దానివలన దేశీయులకు లాభముగ నుండునని తోచవలెను.

కీ-శే|| మున్సీమార్కునుగారు వ్యవసాయకర్తలను ఇతని ఆస్తి 81,46,000 పానులు, ఇందులో 13,54,000 పానులు (లిమిటెడ్) వాహనము వోవును. కీ-శే|| అధికారి వ్యవసాయ కర్తలను మిగిలిన, బ్యాంకువ్యాపారముమీదను ఈ సామ్య సంతకు స పాడించి,

సామాజ్యములో ప్రతీ పండితక పోవుటచే ప్రతి పరిశ్రమ చాల అవధిలో నున్నదనియు సుంకములను విధించి వృద్ధిజేసి వ్యవసాయమును సాగించిన గ్రేటులనును చిత్తరువు లోలను నని కన్సర్వేటివులకు తెలియచారు.

ఫిలడెల్ఫియాలో పెయిను కన్సర్వేటివులకు వగ్గరకు ఇటలీబ్యాంకువగ్గరకు చెందుచుండు (కేలిసిని. ఆసాము ముల కలగజేరు.

ప్రకటన

గుడివాడ డి|| మునసబు కోర్టులో

S. C. 569/1928

వాది:—డి|| పి|| పి|| పి|| గుడివాడ.
ప్రతివాది:—గో|| అయ్యల వారు సా|| ము|| వారు కిత్తిపాళె పరివాద, మార.

ప్రతివాదికి వాది వాదీలు గవ్వముచేయు నిమిత్తం 27-2-28 తేదీన 40-0-0 నలుబది రూపాయలు మనియగ్గరు ద్వారా కంటిపాడు. వాదికి వాదీలు గవ్వము చేయవలెనది 42-0-0 లు గుడివాడ డి|| మునసబు కోర్టులో వాది వాదా వాఖలు చేసివాడు. సదరువాదా ది 10-12-28 తేదీకి వాయిదా వేయబడినది. ప్రతివాదికి అతేతన అన్నయెడల వాయిదా వాడు కోర్టుకు హాజరై కోర్టువారికోరును చేసుకోవలెను.

ఉప్పలూరి అదినారాయణయ్యార్,

వాదికరపు ప్రిడత.

చేరుపొందిన అన్నిరకములు

నెహ్రూను పాస్ టెన్ కలములకు

గోదావరిజిల్లాకు మాకు పోలోపజ్జిని యాగ్నిపు నైతిలు అందు తెలూరు యంబోర్లింగు అందు కంటిపా రిచ్చియు న్నారు. కాన బోవగాను చిల్లరగాను కొనవలెనని నిర్ణయము యిరువులు మాకు ప్రాసిన యితిరదింపములు తెలుపబడును.

ఇంకా మానవ్య బ్లామర్లు స్వామి వాడుమెన్ ప్రిటోలు లాంపులు, నెయ్యిలు, హాంకేషన్లుములు చేగురులు బ్యాట్లు వగైరా వస్తువారి సామానులు, సరసమైనవరులకు వికలించుచున్నాము.

వై. కష్టయ్యార్, అందుసన్ను
జనరల్ వర్తమా, 8/78 మెయిన్ కోడ్లు, రాజమండ్రి,
ప్రాంచి కొత్తపేట, రాజ్ గోపాలాకా

రాజ ప్రతినిధి చెన్నపురికి వచ్చుట

ఉత్సవహిమ్మరణము

బహిరంగ సభలు

చెన్నపురి మండల కాంగ్రెసు సంఘము

ఈ నెల 28 వ తేదీ బుధవారమునాడు సాంఘికాలము 8 గంటలకు ఉత్సవహిమ్మరణము బహిరంగసభ జరుగను. శ్రీయుతులు, ఎన్. శ్రీనివాసశ్యాంకారు, ఎం. సింగారశే అనెట్టి, కే. వాగ్దేవరావుసంతులు, ఏరంగసామయ్యంగారి, వి. రామరామంతులు, ఎం. ఎన్. ను బ్రహ్మశ్యాంకారు, ఎన్. శక్యమూర్తి, పి. ఎం. అదికేపులు గాంధీకరు, జి. రంగయ్యకారులు, వి. ఎల్. కాశ్రి, హమీదుఖాన్, మసీదుమామూరు, ఎన్. ఎన్. వరదాచారి, చక్కరయ్యసెట్టి, యాకూబు హాస్సె ను నెటు గాంధీకర్యనించెదరు అని కార్యదర్శి మాకు వ్రాసెను.

నిమ్మ జాత్యుద్ధరణ సంఘము

విజ్ఞాపి

యెంకొండు మూంట్సుకు 812 యెక్కుమూంట్సుకు వై. పాకం అను పంచముల గ్రామము తరపున యావిజ్ఞాపి జేయు చున్నాము. ఈ గ్రామమునందు ప్రే సంఘమువారు సంఘ సేక జేయుచున్నార. గరి 7 నెలలనుండి యీ గ్రామమున ఒకటి తాత్కాలికముగ నొక పాకలో సేర్పరచితిమి. 18 యెండ్ల లోపుగానున్న వాణరకు 80 మందికి ఒక ఉపాధ్యాయుడు ఉచితముగావిద్య జేర్చుచున్నాడు. ఈ గ్రామమున 100 యెండ్లను గుమారు 150 గరు బడిలో చదువుకొని యీ గ్రామమునకు గలరు. ప్రస్తుతము స్థలము చాలకుండుటచే 80 మందికంటె యెక్కువగావేర్చుకొన వీలులేవన్నది. ఇంకొక ఉపాధ్యాయుని నియమించవలెను. గాన ప్రస్తుతమును పోసను పెద్దదిజేసి మంటి గోడలతో గట్టుటకు నూచింప బడినది. ఈ కార్యమునకు రూ 100 కనీసము గావలసి యున్నది. గాన యావిజ్ఞాపి మెల్లరకు బంపి, యెల్లరకు యాకార్యమునకు పోద్దెడలని దలంచుచున్నా ము. ఇందుకు తోడ్పడ దలచిన వారు యాదికున విరజామాకు వైకము వంప వచ్చును.

వి. చక్కరయ్యగారు వి. ఎ. వి. యల్.

19, గంగుకెడ్డికోడు, ఎన్నూరు; మనరాము.

నాభాసంస్థానము

మహారాజుకు మరల సభికార మొనగవలెను

చెన్నపురి గొప్పసంస్థానాధిపతుల విజ్ఞాపి

వాళ్ళ మహారాజుగారికి మరల రాజ్యాధికారము నొసంగ గలతెనిని కోరుచు వాళ్ళిరము జింధుచునారా నైదావవా దు నైదావగారు (లిమిటెడ్) తనమునకు విజ్ఞాపిని కంటి. క్రి న సంస్థానాధిపతులుగూడ నటులే విజ్ఞాపులను కంపరలెనని వారి నందరిని కోరిని యింకియూ ఓయిను పత్రిక ప్రాసించి.

బందరు డి|| మునసబు కోర్టులో

O. S. 127/28

Between.
వాది:—కమ్మెల శేషగిరిరావు.

Ard.
ప్రతివాదు:—బిల్లు పట్టుయ్య కన్యెలయ.
నోటీసు

ఈదావా ప్రతివాదులకు బదల రావూవాముడు శేరిలోపుయిల్లు స్థలములో వాది ఖరీదుచేసిన 1/8 భాగము ప పేటి నిమిత్తం వాది యాదావా రెచ్చి దరిమిలను 6-7-28 వ ప్రతివాదు 1/8 భాగమువూదా ఖరీదుచే అదివూదా క విశ్చి చేయుటకు పిటిషను పెట్టివాడు. 11 వ ప్రతివాది అయిన ఒక్క శ్రీనివాసరావుకు ప్రతివాది నోటీసులు సర్వ కానందున Substituted service నిమిత్తం 7-12-28 తేదీకి కోర్టువారు వాయిదా వేసివాడు. ఆరోజుకు కదర 11 వ ప్రతివాది స్వయముగాగని ప్రిడతగారి ద్వారాగని హాజరు కానియెడల యొకసార్టి చేయబడునని తెలియకర్తడమైంది.

కా|| భావనారాయణరావు,

వాదికరపు ప్రిడత.

(తంతిజ్ఞాన అనుష్ఠానము)

బొంబాయి రాజధాని హిందూ మహాసభ

మహారాజా శాయాజీరావుగై క్వడ్

బొంబాయి రాజధాని హిందూమహాసభ్యులు ఆనధా భ్యుత్పాద సేవ్ జగల్ కిషార్ బీర్లాగారు నిర్వహించిన మహాసభ (28వ తేదీ) మహారాజా శాయాజీ రావుగై క్వడ్ గారిని జయ మహల్ రాజ వసరమున కలసుకొనిరి. ప్రముఖులగు శత్రులలోవచ్చినవారెవరన కుండీర రాధాకాంతమాలవ్యా, ఆనరబుల్లల్లాభాయి, క్యావల దాస్, జమ్నాదాస్, ద్వారకాదాస్, శారాదాబాయి, రాజ బహదూర్ పీకలాల్ మెలిలాల్, లక్ష్మణదాస్ శక్తకవ్యార్, చంద్ కరన్ శర్మ, దాక్టర్ కల్యాణదాస్ జేకాయ ముఖ్య జ్ఞా విందజ్ఞి. సర్ జే.భాగ్యం, ఆగ్నే పకాళి సంపాదకుడు, హిందూ మిషనరీ సంపాదకుడు తదితరులును అయి యున్నారు. పండ్ల తమలవ్యా గారు హిందీలో వ్రాయబడి నటులంటిన్ని పెండ్లిపెట్టెమున ఉంచబడినటులంటిన్ని సన్మానభక్తమున చదివిరి. సన్మానపత్రము, మహారాజా గారు మాతృభూమికి వచ్చుటకు స్వాగతంబాహంగి, రాజభ్రుతు డగు జయసింగరావుగారి యాశీర్వాదమునకు దుఃఖము తూ చించి మహారాజాగారిని మహారాజగారిని స్వాగతభూర్వకముగు కరావర్చ చేసెను. బరోడా ప్రజలకు పెద్దలనుండి చిన్నవరకు అన్ని విషయములలోను మహారాజాగారు చేయు చున్నటు లంటి సదుపాయములను ప్రశంసించెను సిక్కిలు, బొద్ధులు, నవాబులయులు, జైనులు, ఆర్యులు, భోజులు అందరునుకలిసి పనిచేయుచున్నటులంటి కాకిహిందూ మహాసభను గుర్తించుచు, నిన్ను జాత్యుద్ధరణమునకును రాష్ట్రభావమున హిందూవిద్యను చెప్పించుటలోను, విశేషములను ఆశాభులు సంతోషించుట యందును మహారాజాగారికి గల యుత్సాహమును గుర్తి ఆనవాక్యభక్తము నడిపెను. ప్రాచీన ఆర్యవిజ్ఞానమును కారీరక విజ్ఞానమును నులింపును ఆర్యభక్త్యుత్సాహమునై యిపుడు జరుగుచు న్న సక్రియత్వములే యికముందు సాగుచుండవలెనని మహారాజాగారి విషయభూర్వకముగ వేడుకొనెను. అట్లెరిగిన (1) బరోడా నిమ్నజాతులకు దేవాలయములలోనికి వచ్చుటలోను, బావులను ఉపయోగించుటలోను కఠోరకరములగు అన్ని సంస్థలకును సహాయ హక్కులీజువలెను. (2) బాల్య వివాహములు కూడదని చెప్పవలెను. శాస్త్రాచర్యము బాల్య వివాహములు లేకపోవుకరమును అతికఠినముగా నుపయోగించబడవలెను (3) వ్యాయామ ప్రజేతములును (బహుశః శాస్త్రములును నెల కొల్పబడవలయును. (4) విద్యావిధులు పురాణములలోని కథల ద్వారా హిందూభక్తమున బోధింపుచుండవలెను.

(5) రాష్ట్రీకపాఠశాలలలో మతసంబంధమును చదువువిద్యా ర్థుల శిక్షకచదువలెను. (6) బరోడాలోని నిమ్నజాతులకు అంగర్యజులని వ్రాసుకుండ వనకక ప్రవేశిం ఆనుమాటలు ఉపయోగించుచుండవలెను. (7) హిందూదేశమున కంతకును బరోడా ఆదర్శకమున నట్లు బరోడా ప్రజలకు ఎటు కు సంస్కరణముల నిచ్చుట మహారాజా గారు మాతృభూమియందుండవలెను. సన్మానపత్రము మహారాజా గారికి దీర్ఘాయురారోగ్య విశ్వరూపములనుటకు భగవంతుని ప్రార్థించుచు చూగినెను. సభ్యుల కరతాళభ్యులునుభక్త్య సేవజగ ల్ కిషార్ బీర్లాగారు మహారాజాగారికి సన్మానపత్రము నిచ్చి పూలమాలచే నలంకరించిరి. మహారాజాగారు విసంగబడిన మహా పూర్వక స్వాగతమునకు సంతసించి సభ్యుల కందరిని వందనము లానన్విస్తావకప్రముఖులని వారిఅధ్యక్షులకును అధి ప్రాయములకును సరిగా నడచుకొనుటకు ప్రశంసింతుమని వ్య భముగా చెప్పిరి. (ఆ. వె)

ఇండోరు

24 వ నవంబరు:—సర్ సరసింహేశ్వర శర్మగారు లో కల్ పోస్టాంటు ఇన్ స్టిట్యూషన్ కు సరి నిభి చేసి నిన్న ఫిఫ్త్ కాలేజిని చూచిరి వారు గవర్నరు జెంకలా ఏజెంటుగారి యింటియందొరెన్సిస్లో విందరిగించిరి. మిగతా అధికారులలో భాగ మహారాజాగారు గూడనుండిరి. విద్యాభ్యాసభ్యులు నేడు 'మద'ను చూచి సాయంకాలము ఉదయపురమునకై యిండోరును వదిలిపెట్టిరి (ఆ. వె)

బర్మా వ్యయనిర్ణయ సంఘము

బర్మా ప్రభుత్వము వారి తీర్మానములు

రంగును నవంబరు 24:—బర్మా ప్రభుత్వము వారు వ్యయనిర్ణయ సంఘమువారి రిపోర్టుపై ఒక తీర్మానమును ప్రకటించిరి. ఈ సంఘమువారు రాష్ట్రీకముకల్ ఆధి కవిషయములు తృప్తిపరచుగానున్నవని తెలుసు నిరస్పి. పలువిషయములలో యితర కాఖలుగూడ అనవసరమైన ఖర్చులు కిగించవలె నని చూచుచున్న వనినీ కనుగొ నుటకు కాన్సిలుతో నున్న గవర్నరు గారు సంతోష స్థాయి లగుచున్నారు. కొన్ని విషయములందు వ్యయనిర్ణయ సంఘమువారు ఎచ్చటఖర్చులు కిగింపవలెనదియు చెప్పింపబడినవే అవిషయములను గూర్చి వర్తిచేయుటకు ప్రభుత్వమువారు అల వ్యయచేయురు. ఈ సంఘమువారి రిపోర్టు ఇండియా రాష్ట్రీకముల వారి రిపోర్టులకెలాగ, కేవలము ఖర్చులను కిగించుటకు గూర్చియే గాక చేయవలెనవిట్ల ఖర్చులను యెక్కువజేయుటకు గూర్చి గూడ పలుకుటవలెననియు ఉన్నదని చెప్పియున్నది. ఈ కిఫార నులు వానికి కఠిరీని సానుభూతితో గూడిన విచారణనుపొం చునని గూడ యాతీర్మాన మువారిందు చున్నది. (ఆ. వె)

సర్ రసింద్రనాథటాగోరు

కథి మువార్. సంచారము

బొంబాయి, నవంబరు 24:—కథి మువార్ ప్రభుత్వచే వాహ్యానింతపడిన సర్ రసింద్రనాథ టాగోరుగారు కథి మువార్ నందు సంచారము చేయుచున్నారు. వారికిని వోట్లను చక్కని స్వాగత మియ్యబడుచున్నది. వారు కథి మువార్ రాజులనుండి తిమిర్యభాగ్యునిగూర్చి గొప్ప ప్రశంసామునపొందియున్నారు. కథి మువార్ లో విశ్వభారతివిషయమై వసులయిన చందాల మొత్తము రు 8000 సర్ రసింద్రనాథ్ గారి కళయొక్కయు చేతిపనులయొక్కయు కాఖలో అకు పోర్చందర్ మహారాజా రాజాసాహెబ్ గారు రు 15000 లు యిచ్చిరి. (ఆ. వె)

అఖిలభారత మహమ్మదీయవిద్యా సంఘసమావేశము

అరీఘర్ లో, నవంబరు 28 వ తేదీనుండి 31 తేదీలలో జరుగజోవు అఖిలభారత మహమ్మదీయ విద్యాసంఘసమావేశ మునకు నాహి హెబ్ బాదా అఫీజ్ మద మ్మదు ఖానుగారు అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొనబడిరి.

పంజాబులో సిక్కులదౌర్జన్యము

ఒకయుత్సవములో హిందువులను బాధించుట

అమృత్సర్, నవంబరు 28:—అమృత్సర్ ప్రాంతమున రామ్ తీర్థులు గ్రామమున ఒకపూర చౌక్ జరిగెను. గురునా నక్ తుట్టి: దినమున అచ్చట ప్రతివందవర్సమున 'మోలా' యను గొప్పకత్తము జరుగును. అదినిన్నటికొక సిక్కు దొంగిడిగాం ద్రగుంపొడిటి అప్రాంతముల తిరుగుచున్నట్లు తెలిసినది. మొన్నటిదినమున అమృత్సర్ హిందువులు నలుగురుగురు కొలిది దూరమునదిగి ప్రయాణికుల పోకర్మముకొరకు వుండును బెట్టిరి. సాయంకాలమున వారిలోఒకడు బావికి నీళ్లకొరకై పోవుచుండగా దొంగిడిగాండ్రుంపు కర్రలతో వచ్చి వాని నెదిరించెను. అని న్నేహితులు వానిజేయమునకై రాగా యుక్తబులహట్టాట జరిగెను. హిందూపిల్లవానికి గాయములు మొడుగా కిగిలి రెల్లబ ద్దలయినది. ఆ గాయములను హిందూ పిల్లవాడు ఉడచుమున మృతిజెందెను. నిన్న రాత్రిఅగుంపు యింకాయితరులకుగూడ కష్ట ము కలుగజేయుచున్నది. (ఆ. వె)

'పయినీరు' పత్రిక

నదిపడ్డు పాఠశాలనుండి పరాచినార్ పాఠశాలను పట్టు కొనుగదాచార మేమియు రాలేదు. కాంధారపట్టణమున గొప్ప గట్టలులు జరుగవచ్చు నని నిబోర్లు చెప్పియున్నది. ఏలయన రాష్ట్రాధిపతి రిక్రూటుమొంటును అమలలో పెట్టివారు. అవగా ప్రతి 8 వందకి ఒకడ చొప్పున అందరును తిప్పక వైద్యులలో చేర వలెను. అట్లుగూడ దు పెట్టి పిటిమను గవర్నరుగారిచే త్రొసి నేజుబడినది. మొను జరుగకుండ కాబట్టియు పట్టణములో తిరుగుచున్నార. అఖిలసమావర మేమన 19 నవంబరునాడు సితిగతులు భయాన్వదములుగా నున్నది గాని తిరుగబా మేమియు జరుగలేదని తెలియచున్నది. (ఆ. వె)

హిందూదేశ కళా ప్రదర్శనము

బరోడా రాష్ట్రముందు డిసెంబరు 16 వ తేదీనుండి 81 వ తేదీవరకు హిందూదేశకళాప్రదర్శన మొకటి జరుగును. అంగు అన్ని హిందూదేశకళాప్రముఖులు చేతిపనులును చూపబ డును. 25 వ తేదీ నాటికి మహారాజాగారు ప్రవచ్చుచున్నార కాన పండిత యారు కావచ్చునీ. అప్పుడే దుకాణమును పెట్టుకొనుటకు అనుచుచున్నారు. (ఆ. వె)

మెస్సరిజం కాదు! ఆశ్చర్యము! యక్షిణి కాదు!

జాగ్రపకీర్తమై మూతి ఆరాధము. ధర్మస్వామి మొద 7 ప్రశ్నలువాసి కరియలోనేసి లోటాచేసిపంపిన కథరవిప్ప కియే నదియొక భావభరితము వ్రాసినపురుషుడు. మిగతరుకూడి మిగతపంపిననడును. రూపాయ 1 మణియార్జునకుంతులెను. (2.పి. గా. పి. రూ. 1-4-0) మిగతాసము కరుమిద వ్రాయ వలెను:—రామ రాత్రిము, తేట, గూన, తిరుత్తనీ.

తెలుగు ఓడ ఏలము

గతించిన మల్లాది సుబ్రహ్మణ్యము నాయకరు గారి ఎస్టేటుకు చేరిన "బాల్కు సత్యనారాయణ" అను సుమారు 250 టన్నులు (అనగా 6000 మూ టలు తీసుకొని పోగలదు) గల తెలుగు ఓడను కాకినాడయందు 10-12-1923 తేదీ మధ్యాహ్నం కి గంటలకును, తరువాత వరుసగ 2 దినములును ఏలమువేసి, 12-వ తేదీ నాటిసాయంత్రము 5 గం టలకు ఏలముపాట ఖాయువర చురును. ఇతరవివర ములకు ఎక్కికూర్చుటగారికి వ్రాసిన తెలుగుబడును. డి. శేషగిరిరావు, ఎక్కికూర్చుట.

ప్రకటన

గన్నవరంథాలూకా చలివేంద్రపాలెం గ్రామ కాపురస్తుడు సీతంరాజు వెంకటకృష్ణయ్యగారి దత్త తపుత్రుడు పిచ్చేశ్వరరావు దుర్వ్రయము చేసి ఆయన కుండుకున్న ఋణములు యావత్తు దఖలు దస్తావేజు దాఖలా కనపరుస్తూ సదరు బాకీలు తీర్చావించుకు నేకధర్మితో తన భార్య మైనరు వెంకటసుబ్బయ్యకు దఖలు దస్తావేజు వ్రాయించి యచ్చివున్నాడు. ఆయనకు ఇకను ఆస్తి యేమిన్నీ లేదు. ఆయనకు బాకీలు ఎవరున్నూ పెట్టకూడదు. అట్లు బాకీలు ఇచ్చినను దఖలు ఆస్తిమీద జైండు కాబాలవు. కొందరు అక్రమ లాభమును పొందవలె నని ప్రతి ఫల భూమ్యముగా లోగడ తారీఖులతో నోట్లు వ్రాయించికొన దలచినట్లు తెలుస్తుంది అట్టివి దఖలు ఆస్తిమీద జైండు కానేరవు. గనుక తెలియపరచగ మైనది.

చివరిపాక, } సీతంరాజు వెంకటసుబ్బయ్య మైనరు
కంకపాడు పోస్టు, } అయినందున గార్డీయర్ మేమారు
28-11-23. } సీతంరాజు కుటుంబరావు.

హిందూగృహము 12 అణాలు. జైండు!! ప్రహసనములు 204 పేజీలు

1 బారంబడి, 2 ప్రాహ్లాణచేదస్తము 3 పెండ్లిమాపులు 4 తాళముచెది 5 కట్టు బొట్టు 6 ప్రాతలక్త కొత్తకొడలు 7 గయ్యాలిగారి 8 పాతలోబాటపాడుకెత్తనం 9 ముసలి మగడు 10 తమాషావరకులము 11 స్త్రీలమీటింను 12 పీట లమిదపెండ్లి 13 బుడెబుక్కలవాడు 14 దొంగసంస్కార 15 ఝుట్టాకైద్యం 16 సారకామస్వామిపరకాయప్రవేశ ము 17 కక్కరాలుకు చెప్పబెప్ప 18 మునుగులో గుడ్డులు 19 ఆంధ్రమహాజన కరిమదారాధనము 20 మందులమారి రాధమ్మ 21 నాజుకుబిడ్డ 22 నూలులోజేవాడేషు. మంజువాణీపెన్, ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

గౌతమీ గ్రంథాలయము రాజమండ్రి

(నేట్రకంటి శేషగిరిరావు గారు)

గౌతమీ గ్రంథాలయ సాధారణ సంఘం భవనమును నిర్మించుచుండే సమయమున గౌతమీ గ్రంథాలయమును ప్రారంభించి, దానికి ప్రస్తుతము గ్రంథాలయముగా వర్తించుచున్న బోధపాటి సర్వకారాధికారిగా వాసి ప్రస్తుతమును చదివిన విద్యార్థి, గౌతమీ గ్రంథాలయముయొక్క అభ్యుదయమునకు వలయుచున్న సహకారమును సమర్థించుచు గ్రంథాలయమునకు వచ్చిన అపూర్వమును గురించి నాకుతోచినందున ప్రస్తుతము నావిధిగా వున్నందున పొందుపరచుచున్నాను. నేను సుమారు 8 సంవత్సరములనుండి గ్రంథాలయమునకు వచ్చి, ఒకటి రెండు సంవత్సరములు కార్యనిర్వాహక సభ్యునిగాను, ఒక వత్సరము గ్రంథాలయ కార్యదర్శిగాను పనిచేసి యుండుటచేత నాకు గ్రంథాలయమునందు అభిమానము మొదలై నాకును నా సహచరులకు నాకు నా అభిప్రాయము. నేను క్రింది సంగతులనుండియు కలకత్తాలో విద్యనభ్యసించుటచేత యిప్పుడు గ్రంథాలయమునందు జరుగుచున్న విచారకరముగా వివాదమును గురించి నాకు గౌతమీ గ్రంథాలయమునకు, ఆ వివాదములనుండి యీ క్రింది సంగతులు మార్చుట నిర్వచనముగాను. (1) గ్రంథాలయమును ఆర్యపురములోని గరిమెళ్ళవారి స్థలమునకు మార్చుచున్నందున, అట్టి వివాదములనుండి యీ క్రింది సంగతులు మార్చుట నిర్వచనముగాను. (2) కరువార యీ విషయములలో, కొందరు గ్రంథాలయమును ఏ చుట్ట నుండిన గ్రంథాలయమునకు లోటురాదని చెప్పిని కార్యదర్శిగా వ్రాయుట. ఈ రెండు విషయములను గురించి నా అభిప్రాయము తెలియజేయుచున్నాను.

గ్రంథాలయమును గరిమెళ్ళవారి భవనములోనికి మార్చు విషయములలో ప్రతిభాలో పడినవారలను నాకు కృతజ్ఞులను గాను, అదేవిధ కారణముగాను, కదిలించుట, ఇటువంటివి కైపున కత్తిరించుట సభ్యులను కేర్పించుటకు అవసరమేమి వచ్చినదో దీనిని కల్పించుటగానున్నది. గ్రంథాలయముయొక్క తేలును, దాని ఉన్నతి, గ్రంథాలయమును స్థలముమీద చాలా అధికముగా యిప్పుడు అందరు తెలిసిన విషయము. అట్టి సుఖము విషయము నిర్ధారణచేయుటకు గ్రంథాలయములో కనిపించు ఒక సంవత్సరము సంబంధమున్న వారుగాని అట్లుగానే నా అభిప్రాయము. ఏలయు గ్రంథాలయముయొక్క బాగునూ, లోతుపాటునూ వారికి తెలిసినట్లు 15 రోజుల పూర్వము కిడుట గ్రంథాలయమునందు అభిమానము ఉన్నను లేపోయినను యితరులచేత కేర్పరచినవారికి తెలియని నా అభిప్రాయము. ఇరువత్తుల వారునుకూడ యిట్టి విచారకరమును గన్నుగడలకునై గ్రంథాలయమునకు నూతనసభ్యుల జేష్టులతో వర్తకసాసము మూల రీతిగను గ్రంథాలయమునకును అనుకూలముగను నుండి యుండెడినది నా దృఢముగాను. ఇప్పుటికిని యీ గ్రంథాలయమును గరిమెళ్ళవారి భవనములోనికి మార్చుట, గ్రంథాలయమునకు లోటురాదని నాకులంపు.

గ్రంథాలయమును గురించి రెండుమాడు సంగతులుగను నింతవలయున్నది. ఈ గ్రంథాలయము కొందరు అభిప్రాయ పడుచున్నరీతిగా యే ఒకరియొద్దరీతిగాని అభిప్రాయ గాంచలేదు. అందువలన మనము తెలిసికొనవలసినవిషయ మేమనగా యీ గ్రంథాలయమునకు ప్రస్తుతము వారలను. ప్రజలలోకి సహాయము చేయుటకు ముఖ్యకారణము గ్రంథాలయమును సామాన్యముగా నున్నచో యీ విధమున ఉండుటయే. ఈ సందర్భమున గ్రంథాలయము ప్రస్తుత కార్యదర్శిగారు బోధపాటి సర్వకారాధికారిగా వ్రాసిన ముఖ్యముగా మొటి బాగుగా ఆలోచించవలసి యున్నది. ఈ గ్రంథాలయము అంధ్రదేశములో నున్న గ్రంథాలయము కెల్ల మిన్న యియు, అట్టి గ్రంథాలయము ఏచుట నున్నను చాలా రాదనియు వ్రాసియున్నాడు. అంతటితో కృత్రిమముగా వ్రాసి యుండును నా దానిని సర్వ విధములకన్న కెక్కువగా గొప్పదైన కనిపింప రావలెనని పోల్చుట మానవసమము నా కలంపు. కానినీ దీనిని యెప్పుడును బోధింపలేదు. అది ప్రభుత్వసహాయముచే అభివృద్ధిపొందుచు నున్నాను. అట్లు ప్రభుత్వములలో విరాజిల్లుచు వున్నదెన్న ప్రజలందరి యుపయోగము నిమిత్తము రాజధానిపట్టణమును వ్యాపించెడిది. రాజధాని ప్రజలందరికీరీతి నిగమింపవలె ప్రభుత్వంబు గారము రాజధానిపట్టణమున్న నుంచి ఉపయోగమైన స్థలములో ఉండవలయునని అనాగమము. మన గ్రంథాలయము మొదలగుచుండుమీద ఆధారపడియున్నది. అట్టిది మొదలగుచుండుమీద ఆధారమునుగలదునుండవలెగాని, యిక్కడనో వర్తించునని మాకుమానున్న గరిమెళ్ళవారి స్థలములో అట్టి చోట నా

మద్రాసు శాసనసభ

ఉదారబ్రాహ్మణేతరులు

నూతన మంత్రిగృహమును నెరుగొనుటకు శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారు శాసనసభ ప్రారంభముండే న ప్రకటించుటచేత చర్చలో సభ్యుల ప్రవర్తన మెట్లుండునాయని జనసామాన్య మాతురతతో జూడెను. ఈ సందర్భమున రామలింగారెడ్డిగారు చర్చనుగురించి ప్రజలలో కలిగిన సంతోషములకు రెడ్డిగారు తగుసమాధాన మిచ్చియుండలేదు. ఈ రెడ్డిగారు తాము ఉదారబ్రాహ్మణేతరసంఘమునకు చెందిన పార్టీ వార మని నొక నూతన నామకరణము బయటపెట్టిన దీనివారు. ఏదేని నొకజాతిని అణగారినట్లుగాను గాని లేక జాతికి తీరని అవకార మొనర్చుటకు గాని ప్రయత్నించుచున్న వారు ఉదారబ్రాహ్మణులను తగిలించు కొనకు కర్తవ్యతేనా? బ్రాహ్మణులకు మంత్రివర్గమున జేరుట కేమి వీరి అభిప్రాయము? తాము ప్రతిపక్షమున యిప్పుడును ఉనికియుగా తెలియజేసిరి. ఇట్లు వీరు చర్చించుటచేత చర్చలో దేశమునకు వీరు యేమి జనసామాన్యము చేయనవచ్చునో తెలియజేసిరి. విచారింపగా పానుగల్లు జట్టువారు గానించిన సభకు కట్టమంచియును ఆస్థానించుకుండుటయు తాము మంత్రి పదవి నధిష్టించుటచేత గావచ్చును. సభ్యులమార్గముగా మొదటి మంత్రివర్గమువారు చేసిన 17 కేసులను విమర్శించి దెల్పియున్నాడు. ఆ కేసులకు మన రామలింగారెడ్డిగారు కూడా బాధ్యులుకారా? యిట్టి జేషులను భారతదేశమునకు సర్వర స్వరాజ్యప్రాప్తి చేయవలెనని తామేమి చేయనవచ్చుననియు రామలింగారెడ్డిగారు తెలిపియుండలేక శాసనసభలయంతట నమృతములై జనసామాన్యమునకు ఏ మంత్రివర్గమైనను ఒక్కటియే యని నాకలంపు. స్వరాజ్యమునకు సభ్యులకు చేరువరపు రామచానుపతులుగారు 24-11-28 నుండి వేదీ ఆంధ్రపత్రిక ద్వారా చేసిన పోలీసునీ ప్రభుత్వవిధుల మనకొను సభ్యులందరు గమనించుటగాక; సర్వభావ్యత్వమును మేలొందించుటకును నాతిభేదముల కెడమివ్వకుండుటకును సభ్యులందఱు ఏకీభవించుటకు కొరతయన్నాడు.

తేదీ 25-11-28 } మ. ప. గోపాలరావు

ఉపయోగ మేమోయి, అభివృద్ధికి అపూర్వముగలగునని నాదృఢ సత్యము.

గ్రంథాలయమును మార్చునని దాని ఉపయోగము యే మాత్రము కల్గదని సత్యకారాధికారిగా వ్రాసియున్నాడు. ఆ వాదమును సమర్థించుటకు గాని లైబరీ మొదలగు, నేటి లానివారు కదిలించు అని విభజించి యితరులసంఖ్య మెక్కువగానున్నదనియు అందువలన గ్రంథాలయమును మార్చునని దాని ఉపయోగము కల్గదనియు వ్రాసియున్నాడు. దీనినిబట్టి చదువకు ఒకటి అనుకొనవచ్చును. అది యేది యన, పట్టణములోని యితరమొదలగు గరిమెళ్ళవారి స్థలములో గ్రంథాలయమును మార్చిన లాభమే కాని నష్టము లేదని కాని అది తప్పు అభిప్రాయము. కనుక యీ గ్రంథాలయముగ నేమి, సర్వజన గ్రంథాలయముగ నేమి, కరువార రెండును నమ్మకమైనవారలవార గౌతమీ గ్రంథాలయముగ నేమి— యీ గ్రంథాలయము యిన్ని నుకేటలోనే 15 సంవత్సరములనుండి నిడినాభివృద్ధి గాంచినది, ఇది యిన్ని నుకేటవారు తమ స్వలాభమునకు కొరకని యెప్పుడును కలచించియుండలేదు. గ్రంథాలయము యిక్కడనుండుటకులన పట్టణములోని యితరభాగములవారు కష్టపడిరిని విశలేయ, సత్యకారాధికారిగా చేసిన విభజన కేసులను వాదముకొరకు చేసినవని నా సత్యము. గ్రంథాలయమును యెక్కువగా ఉపయోగము చేయవారు యిక్కడనే ఉండుటచేతను మైసూరు, కాశీ జేటు యిక్కడనే ఉండుటచే విద్యార్థులందఱును యిక్కడనే ఉండుటచేతను లైబరీ ఉపయోగకరతల నన్ను నేటిలోనే యుండవలెననిగాని, మారుమూలమున్న గరిమెళ్ళవారి స్థలములోని గ్రంథాలయమును మార్చిన దాని ఉపయోగము పోవునని నా దృఢముగాను.

ఈ నై యింకొకమును చక్కగ కదిలించి సర్వజనములకు ఉపయోగించవలెనని గ్రంథాలయమును యిన్ని నుకేటలోనే ఉండుట సమంజసమని నాకలంపు. గ్రంథాలయకార్యదర్శిగారు కూడ గ్రంథాలయమును నేటిలోనే ఉండుటకు ప్రయత్నించి గ్రంథాలయము నిరవయోగము నుండి కాపాడవలసి నమ్ముచున్నాను.

బెంగాలు - నాగపూరు రైల్వే కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

ఈ దిగుత రైలుపట్టణ ప్రాజెక్ట్ పట్టియు, ఉపయోగములేనట్టియు సామానులు భారీగా, జనరల్ ప్రోవ్యుసర్ల నున్న కంపెనీ ఏలయు అవసరమునందు 1928 నుండి రంజనంబున నెల 28 కు లేదనినది ప్రతిదినము ఉదయము 8 గం 30 నిమిషములకు బహిరంగముగా చేసి విక్రయించబడును.

60 టన్నుల ఇల్లెడి బోగంబులు, 40 టన్నుల పోకపోయె, ఉక్కుకుండలు, 700 టన్నుల అతికించబడిన ఇనుపకుండలు, 40 టన్నుల సి. వి. గాను రిటార్టరు, 200 టన్నుల ట్రైలరుకుండలు, 250 టన్నుల స్పింగు ఉక్కుకుండలు, 5 టన్నుల అనురాతి కుండలు, 5 నెండు చండు ట్రైలరులు, ఒకలాటు కాలి స్పిరిట్ బుడ్లు, ఉపయోగించుటకు తగిన కిరణనూనె దబ్బాలు, కాలింగు, తాగనీపాలు, భారీ గాలనుల ఇనుప దబ్బాలు, ఇతర కుండలు ఏలయునీ విక్రయించబడును.

ఈ దిగుత రైలుపట్టణ వరకుల ననుసరించి వేలము జరుగును.

(1) వేలములో కొన్ని సామానులను ఏలయు నుగించిన దిలేమిండి 2 మాసములలోగా తీసికొని పోవలెను. లేనిచో నలవ కారము క్రింద కట్టిన సొమ్ము తిరిగి యివ్వబడదు.

(2) సామానులన్నియు టన్ను 1-కి 0-8-0 లు చొప్పున కంపెనీవారిచే బండ్లలో భరించబడును.

(3) కొనిపట్టునంటి సామాను ధరలలో 100 కి 25 కంటకున తక్షణమే రైల్వే వేలమువారులవద్ద సంచకారము క్రింద నెల్లింకి రీతిను అమ్మకమైనవాడే తుమ్మకొనవలెను.

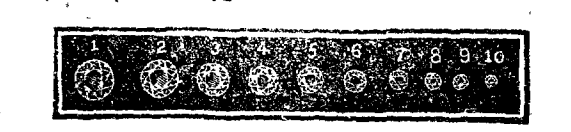
(4) డి. ఎస్. రైల్వే ఏజెంటుగారు ఉత్తరపు ననుసరించి అన్ని విషయములు భాయవరచబడును.

వివరములు తెలియగోరవారు భారీవాలోనున్న, డెప్యూటీ కన్ట్రోలర్ ఆఫ్ ప్రోవ్యుసర్లకిగాని, లేక ఖరగ పూరులోనున్న రైల్వే వేలముదార్లు, బిలిమారియా బ్రదర్స్ వారికిగాని వ్రాసిన బడయాలరు.

ఏలయుగారి ఉత్తరపు ననుసరించి, జె. ఎ. సింప్సన్, కన్ట్రోలర్ ఆఫ్ ప్రోవ్యు

By the order of the agent,
J. A. Simpson
Controller of Stores.

6 వ కూర్పు కేట్లాగు ఇ నాం

మాచే కయారకు పువ్వరాగ కవలములు, వైకాగితములు, యిమిటేషన్ కెంపులు, నీలము, పచ్చము, రైలుపురపు ప్రతిరాయన్ని 64 పల్లెలరీతి గారంటిగా వంపబడును. నడుమ చూచి కృత్రిమ పోలీసుల పువ్వకొని రి దినములలో నంది నవైకము వాడునుపడెదము.

ఏ. గోపాలస్వామి శెట్టి అందు నన్,

సెంటు లామన్ మాంటు పోస్టు.

Saint Thoms Mount P. O.

చాకులు - తాళములు

మంగళి కత్తులు. అంధ్రసాగులచేత చేయబడినది. నేలయింక నుండునే ధరల కట్టకులాగున వ్రాయును. డి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్ కట్టకు అండ్ లాక్ కుకట్టు లాం. 8082 నెల్లూరు. (గోదావరిలో) తెలిగ్రాఫిక్ అండ్ టెక్నికల్ "ఇండిస్ట్రీ" కెన్సర్వరు.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిపాపులోదొరకును

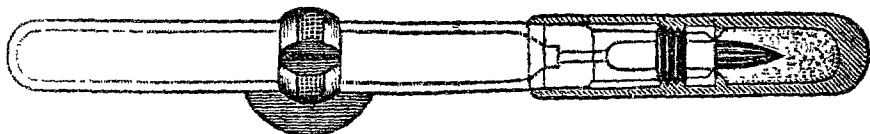

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 ప్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

నెల్ వ ఫిల్లింగు

"ఆ గేట్"

ఫ్రాంటిన్ వేనా

సాఫ్ట్ టేస్ట్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పవచ్చు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా ఆస్ట్రేలియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది. ఇప్పుడెప్పుడు మన హిందూదేశమునందు గూడ మిక్కుటముగా జనాదరణను మొందుచున్నది.

సాధారణమయిన "ఆ గేట్" కలము

మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఈ క్షుప్తానికి బదులు "ఆ గేట్" గాజుపాళి సుపయోగించుట యద్భుతమగు నూతన విధానము. ఒకటూరి సిరాలో ముంచినయెడల అయిదు నిమిషములలోపు చక్కగా వ్రాయును.

మైలాపూరు

విక్టోరియా డిపో,

మదరాసు.

పెంట్లు కలే అందము?

రాలిపోకుండు, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite
Toilets, Kamini Oil,
& Otto Dillabhar, Sold
everywhere."

పెంట్లు కలు దువ్వెనతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుడు.
ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల పెంట్లు కలుపాడైపోవును.

అంతవరకు రాసియువద్దు

నేడే

కామినీయానూనెను

వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది నిజప్రభు చేయబడినది.)

పెంట్లు కల కట్టి రాగమున్న ను, కిలో మంద్యమున్న ను, యిది దివ్యవధు
పెంట్లు కలు చిట్టకు గాని, గలకు గాని యుండదు
మీ పెంట్లు కలు మరల యెప్పుడీ మెత్తదనమును గల్గి కట్టుకలె నుండి మెర
యు చుండును.

ఈ రాజాననే దీనిని తరీకించి చూడుము

పెంట్లు కలు యెట్లుబ్రుద్దింతునో కనిపెట్టుడు

కామినీయా తలనూనెను నిన్ను శక్తికల్పింపునీగ జేయును.

కల బుడ్డి 1-కి ఒక రూపాయి, వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని వొట్టలలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన క్రమారము విక్రయించబడుచున్నది

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినపుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయుము.

ఇది నిజప్రభు చేయబడినది. అశ్విద్భుతమైన శుభముగలది.

కొన్ని బుడ్డి 18 ఫర ర్వు 2-0-0

కొన్ని బుడ్డి 18 ఫర ర్వు 0-12-0

కొన్ని బుడ్డి 1-కి ఫర ర్వు 0-8-0

కొన్ని చుక్కలు చేతిరుమాలయందు చల్లిన మిక్కిలి

మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును

ఇది మందు అమ్మకారంకిరింపదనము, నరకు అమ్మకారంకిరింపదనము దా దొరుకును. తేలున్న,

గొలు చేజంట్లు:- ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155 జమ్నామఠీదు, బొంబాయి.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

చక్కని డబ్బితో సహా సీసా 1-కి వెల 10 అణాలు

డజన్ 1-కి 6-4-0 మాత్రము

The Zandu Pharmace-
utical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

జాండు ఫార్మాటికల్ వర్కుసు

లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటికం చంద్రప్రభా మూత్రలు

ఇది కిలాజిత్తు లోనాభిస్మకము, మోక్షి, భస్మము, మొదలగువాటిని జీర్ణి కాస్త్రోక్తముగా కియారు చేయబడినది. మూత్రముతో కలిసిపోవు శుక్రము, మూత్రమునందు శీపి (phosphate), తెలుపు మొదలగు సెక్రోగజుల, నడుమ నోప్పి, వాతరోగము, జ్వరము, బలహీనత యితర శ్రీసంబంధమైన అంటువ్యాధులు ముదగుంచి రోగములకు కరుణ.

ఒక రుబులు బేషధముల బుడ్డి 1-కి ఫర రు 1/5/0

4 బుడ్డకు ఒక సారి అర్దరూప పంపిన ప్యాకింగు పోస్టు ఖర్చులు యిశాము.

మా బేషధముల క్యాటలాగు యిశాముగా కలపబడును

Sole Agents

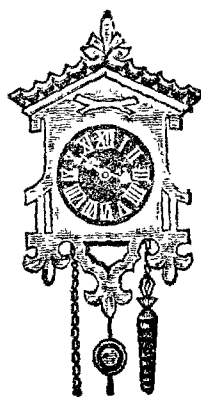
H. Damodar & Co.,

43 China Bazaar Road,

Madras.

టిక్ - టాక్ అను గడియారము

ఇది నూతనముగ కెర్మనీ దేశములో తయారుచేయబడినది. ఇది గోడకు తగిలించుటకు మిగుల అందముగను, సొగసుగుండును.

అందులో కనుబరచి యుండు ప్రకారమే మిక్కిలి అందముగనుండును. నూతనముగ తయారు చేయబడి, ఎల్ల కాలమును బాగుగ పని చేయును. చాల కాలము నమ్మకముగ పని చేయును. ఎల్లప్పుడును ఉపయోగించుము.

టిక్ - టాక్

ఫర 1-కి రూ 3-0-0

తపాల ఖర్చులు ప్రత్యేకము

వి. ఎస్. వాచ్ కంపెనీ

తపాల పెట్టె నం. 105. మదరాసు.